

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.013.01.2020

Pan
Cezary Przybylski
Marszałek
Województwa Dolnośląskiego

Urząd Marszałkowski
Województwa Dolnośląskiego
wybrzeże Juliusza Słowackiego 12/14
50-411 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/045 – „Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi i użytkowymi oraz transgraniczne przemieszczanie odpadów”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, wybrzeże Juliusza Słowackiego 12/14, 50-411 Wrocław, zwany dalej: „UMWD” lub „Urzędem”
Kierownik jednostki kontrolowanej	Cezary Przybylski, Marszałek Województwa Dolnośląskiego, od 15 grudnia 2014 r., zwany dalej: „Marszałkiem Województwa”
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zapewnienie utworzenia i funkcjonowania bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (dalej: „BDO”) zgodnie z przepisami o odpadach. 2) Sprawowanie nadzoru nad podmiotami wprowadzającymi na rynek krajowy produkty i produkty w opakowaniach oraz nad podmiotami gospodarującymi odpadami poużytkowymi i odpadami opakowaniowymi. 3) Zapewnienie właściwego odbioru i zagospodarowania wytarzanych odpadów komunalnych. 4) Podejmowanie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do dnia zakończenia kontroli ¹ , z wykorzystaniem dowodów sporządzanych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Joanna Marczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/101/2020 z 7 lipca 2020 r. 2. Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/100/2020 z 7 lipca 2020 r. 3. Mirosław Perłowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/138/2020 z 22 września 2020 r. <p>(akta kontroli tom 1 str. 1-4, tom 3 str. 432-433)</p>

¹ Tj. do dnia 20 października 2020 r.

² Dz. U. z 2020 r. poz.1200. Dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Marszałek Województwa prowadził i aktualizował BDO w udostępnionym przez Ministra Klimatu i Środowiska⁴ zakresie. Powyższe czynności realizowane były od 24 stycznia 2018 r. z ograniczeniami wynikającymi z procesu budowania bazy, zaś rozpoczęcie gromadzenia niektórych danych zaplanowano na koniec października 2020 r. oraz od 1 stycznia 2021 r. Zaznaczyć również należy, że dane zawarte w aktualnie funkcjonujących systemach nie pozwalały na precyzyjną identyfikację podmiotów (ich liczby) zobowiązanych do złożenia wniosku o wpis do BDO i/lub podmiotów zobowiązanych do składania poszczególnych sprawozdań. Mimo wskazanych ograniczeń do UMWD wpłynęło ok. 36,2 tys. wniosków rejestracyjnych⁵, z czego do dnia 16 lipca 2020 r. do rozpatrzenia pozostawało łącznie ok. 10,5 tys., tj. ok. 29,0%.

Marszałek Województwa w latach 2016-2018⁶ monitorował ilości wytwarzanych odpadów (komunalnych, poużytkowych oraz odpadów opakowaniowych) oraz funkcjonowanie instalacji i urządzeń służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Wykorzystywał w tym celu informacje i dane zawarte w corocznie przedkładanych sprawozdaniach i zestawieniach. Efektem podejmowanych działań były sporządzane, zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach*⁷, analizy stanu gospodarki odpadami ujętej w Wojewódzkim Planie Gospodarowania Odpadami na lata 2016-2022⁸. Marszałek Województwa nie występował do Ministra z propozycjami inicjatyw dotyczących zmian legislacyjnych dla poszczególnych rodzajów odpadów poużytkowych.

Marszałek Województwa w przypadku odpadów poużytkowych, takich jak baterie i akumulatory, prawidłowo nadzorował przestrzeganie przez podmioty ubiegające się o uzyskanie zwolnienia z obowiązków określonych w art. 4a ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. *o bateriach i akumulatorach*⁹. Egzekwował od prowadzących recykling zużytych baterii lub akumulatorów realizację obowiązku przedkładania sprawozdań dotyczących wydajności recyklingu, w miarę możliwości (w świetle ograniczeń wynikających z trwającego procesu budowania bazy BDO) egzekwował od przedsiębiorców realizację obowiązków dotyczących prowadzenia wykazów przewidzianych w przepisach ustawy *o bateriach i akumulatorach* i przedkładania sprawozdań rocznych. Ponadto, sprawował nadzór nad wnoszeniem nieodebranych opłat depozytowych przez sprzedawców detalicznych baterii lub samochodowych akumulatorów kwasowo-ołowiowych. Udostępnił na stronie internetowej Urzędu wykaz miejsc odbioru oraz zbierających zużyte baterie i/lub akumulatory. Jednakże NIK wskazuje na stosunkowo niewielką liczbę przeprowadzonych kontroli przestrzegania przepisów ustawy *o bateriach i akumulatorach*, w stosunku do liczby podmiotów uczestniczących w procesie zbierania i recyklingu zużytych baterii i akumulatorów.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: „Minister”.

⁵ Dane szacowane, z uwagi na brak, od czasu wprowadzenia wersji produkcyjnej BDO, tj. 16 grudnia 2019 r., możliwości wygenerowania z tej bazy raportu zawierającego liczbę złożonych wniosków.

⁶ Dla sprawozdań za rok 2019 został przesunięty termin do ich przedłożenia (do dnia 31 października 2020 r.).

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 797 ze zm. Dalej: „*uod*”.

⁸ Przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 grudnia 2017 nr XLIII/1450/17 w sprawie *uchwalenia Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2016-2022*. Dalej: „WPGO”.

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1850 ze zm. Dalej: „*ustawa o bateriach i akumulatorach*”.

W odniesieniu do zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (dalej: „sprzęt EE”) Marszałek Województwa w miarę możliwości realizował zadania związane z wniesieniem, rozliczeniem i zwrotem zabezpieczenia finansowego oraz wniesieniem lub nieuiszczeniem opłaty produktowej i ewentualnym zwolnieniem z tych obowiązków. Przyjmował sprawozdania z przeprowadzonych audytów w zakładach produkcji sprzętu EE, przy czym z uwagi na brak właściwości (przypisanej Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska¹⁰), nie weryfikował zawartych w nich informacji.

Marszałek Województwa prawidłowo i rzetelnie prowadził wykaz przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz punktów zbierania pojazdów, a także sprawował nadzór nad obowiązkami sprawozdawczymi podmiotów funkcjonujących na rynku recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz obowiązkami związanymi z wnoszeniem opłaty produktowej.

Urząd posiadał dokumentację związaną z opakowaniami i odpadami opakowaniowymi przekazywaną przez przedsiębiorców, na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi¹¹, prawidłowo prowadził kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów tej ustawy w zakresie objętym jego właściwością. Wywiązywał się z obowiązku egzekwowania – od przedsiębiorców wprowadzających produkty w opakowaniach – prowadzenia kampanii edukacyjnych oraz obowiązków sprawozdawczych w zakresie gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. Analizował i weryfikował informacje zawarte w przekazywanych przez audytorów sprawozdaniach z rocznych audytów zewnętrznych.

Urząd realizował zadania edukacyjno-informacyjne m.in. poprzez bieżącą działalność Wydziału Środowiska oraz we współpracy z Dolnośląskim Zespołem Parków Krajobrazowych (DZPK)¹². Jednakże modyfikację lub usprawnienie sposobu prowadzenia działalności informacyjnej i edukacyjnej utrudniał w ocenie NIK brak precyzyjnego określenia w WPGO na lata 2016-2022 szczegółowych celów dla zapobiegania powstawaniu niektórych rodzajów odpadów, mierników tych działań i osiągniętych efektów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Utworzenie i funkcjonowanie BDO

1. Mimo wskazania przez ustawodawcę w art. 238 ust. 1 *uod* terminu utworzenia BDO (24 stycznia 2018 r.), wersję produkcyjną systemu informatycznego obsługującego ww. bazę danych, Minister wprowadził w dniu 16 grudnia 2019 r.

(akta kontroli tom 1 str. 110, 338-339)

W wyniku ww. produkcyjnego uruchomienia właściwego BDO:

- a) została utracona nieznaną ilość informacji wprowadzonych do rejestru w terminie od 24 stycznia 2018 r. do 15 grudnia 2019 r., tj. w okresie, w którym wprowadzono łącznie ok. 15 tys. wpisów z urzędu oraz wpisów

¹⁰ Dalej: WIOŚ.

¹¹ Dz. U. z 2020 r. poz.1114, ze zm. Dalej: „ustawa o gospodarce opakowaniami”.

¹² Samorządowa jednostka organizacyjna Województwa Dolnośląskiego.

¹³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana e jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

rejestracyjnych i aktualizacyjnych. O utracie wprowadzonych danych Marszałek Województwa informował pisemnie Ministra¹⁴;

- b) utracono możliwość generowania raportów z rejestru BDO zawierających m.in. informacje o nazwie, numerze rejestrowym, NIP¹⁵, adresie siedziby i statusie wniosku, co było sygnalizowane Ministrowi¹⁶.

(akta kontroli tom 1 str. 17-18, 21-32)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśniła, że: system BDO funkcjonował w UMWD od stycznia 2018 r. Zdaniem Zastępcy Dyrektora wskazanie dokładnej daty udostępnienia systemu dla UMWD nie było możliwe, ponieważ 16 grudnia 2019 r., tj. w momencie uruchomienia nowej („produkcyjnej”) wersji systemu¹⁷, został odebrany dostęp do aplikacji. Jak wynikało z korespondencji z Ministerstwem Środowiska, pierwsza wersja BDO została udostępniona UMWD po dniu 24 stycznia 2018 r., tj. po dacie wyznaczenia administratora systemu w Urzędzie. Od 16 grudnia 2019 r. UMWD nie posiada dostępu do poprzedniej wersji Rejestru BDO (funkcjonującej od stycznia 2018 r. do 13 grudnia 2019 r.).

(akta kontroli tom 1 str. 110-111, 120-130)

Rejestr podmiotów, o którym mowa w art. 49 ust. 1 *uod*, Marszałek Województwa prowadził, stosownie do Komunikatu Ministra Środowiska z 24 stycznia 2018 r.¹⁸, od dnia 24 stycznia 2018 r. dokonując wpisów w wersji systemu informatycznego (obsługującego BDO) udostępnionego przez Ministerstwo.

(akta kontroli tom 1 str. 5)

Na podstawie rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 10 czerwca 2020 r. w sprawie funkcjonowania Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami¹⁹ Marszałek Województwa posiadał ograniczony²⁰ zakres uprawnień do

¹⁴ M.in. w pismach z dnia 10 stycznia 2020 r. (l.dz. DOW-S-I.7034.9.2020.AH) – wskazano na błędy w funkcjonalności systemu BDO, w podziale na kilka sposobów dokonywania zgłoszeń, w tym na utratę (po 16 grudnia 2019 r.) niektórych danych: [1] zgłoszenia na adres e-mail: um.bdo@ios.edu.pl (dedykowany dla urzędu marszałkowskiego) - brak niektórych wniosków (nie jest znana ich dokładna ilość) w nowym systemie BDO po migracji z poprzedniego, co oznacza w praktyce, że Marszałek Województwa nie ma dostępu do wszystkich dotychczas zrealizowanych wniosków, [2] zgłoszenia drogą e-mailową bezpośrednio do pracowników IOŚ-PIB - brak dostępu do ok. 495 wniosków roboczych w nowym systemie BDO po migracji z poprzedniego; w piśmie z dnia 8 kwietnia 2020 r. (l.dz. DOW-S-I.7034.10.22.2020.AH) wskazano kilka błędów, w tym nieprawidłowe przeniesienie danych do właściwego systemu BDO, co powodowało, w przypadkach wniosków, które wpłynęły w terminie do 31 grudnia 2019 r., konieczność dokonania korekty wpisu w obrębie miejsc prowadzenia działalności; w piśmie z dnia 8 czerwca 2020 r. (l.dz. DOW-S-I.7034.10.101.2020.AH) wskazano, że w wyniku uruchomienia właściwego systemu BDO została utracona lub zmieniona nieznana ilość danych wprowadzonych do rejestru w terminie od 24 stycznia 2018 r. do 15 grudnia 2019 r., tj. w okresie, w którym w województwie dolnośląskim wprowadzono łącznie ok. 15 tys. wpisów z urzędu oraz wpisów rejestracyjnych i aktualizacyjnych.

¹⁵ Numer Identyfikacji Podatkowej.

¹⁶ W piśmie z dnia 2 marca 2020 r., znak: DOW-S-I.7034.10.12.2020.AH, na 18 przykładach wniosków (w tym: ośmiu aktualizacyjnych i 10 rejestrowych) wskazano utratę lub zmianę danych wprowadzonych do rejestru przed 16 grudnia 2019 r.

¹⁷ Zmiana wersji systemu wykonana została on-line w dniu 16 grudnia 2019 r., przy czym w wiadomości e-mail z 10 grudnia 2019 r. poinformowano, że w dniach: od 13 grudnia 2019 r. (od godz. 15.00) do dnia 16 grudnia 2019 r. (do godz. 6.00) nastąpi przerwa w dostępie do Rejestru BDO w związku z pracami mającymi na celu produkcyjne uruchomienie systemu BDO. Nie poinformowano, że systemy zostaną zmienione z dotychczasowego Rejestru BDO na całkiem (radikalnie) nową wersję. W wiadomości e-mail z 16 grudnia 2019 r. (godz. 07.38) UMWD został poinformowany, że w dniu 16 grudnia 2019 r. została produkcyjnie uruchomiona BDO w zakresie modułu elektronicznych wniosków oraz modułu ewidencji odpadów.

¹⁸ Komunikat Ministra Środowiska w sprawie daty utworzenia rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami (M.P. poz. 118).

¹⁹ Dz. U. poz. 1071. Dalej: „rozporządzenie w sprawie prowadzenia BDO”.

²⁰ Zgodnie z ww. rozporządzeniem: zakres ograniczony – oznaczający niepełny dostęp, w zależności od użytkownika, do informacji gromadzonych w BDO, wraz z częściowym lub całkowitym brakiem możliwości ich edycji i wprowadzania zmian.

prowadzenia rejestru podmiotów w BDO, o którym mowa w art. 49 ust. 7 *uod* oraz informacji, o których mowa w art. 79 ust. 2-5 *uod*. Z uwagi na trwający proces budowania bazy, Marszałek Województwa gromadził w BDO informacje, o których mowa w art. 79 ust. 2 pkt 8²¹ i 14²² *uod* (w pełnym zakresie) oraz w art. 79 ust. 2 pkt 13 *uod*²³ i art. 79 ust. 5 pkt 1 *uod*²⁴ (w niepełnym zakresie²⁵). Przewidywane terminy rozpoczęcia gromadzenia pozostałych danych w BDO to: 30 października 2020 r. (art. 79 ust. 2 pkt 1-7 i 11²⁶ oraz art. 79 ust. 5 pkt 2 *uod*²⁷) oraz 1 stycznia 2021 r. (art. 79 ust. 2 pkt 10²⁸ *uod* oraz art. 79 ust. 5 pkt 3-6 *uod*²⁹).

(akta kontroli tom 1 str. 338-339, 343-346)

UMWD do gromadzenia danych w BDO wykorzystywał: [1] WSO – Wojewódzki System Odpadowy, służący do gromadzenia danych ze zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów

---

²¹ Informacje o decyzjach z zakresu gospodarki odpadami, z uwzględnieniem pozwoleń na wytwarzanie odpadów i pozwoleń zintegrowanych, decyzji zatwierdzających program gospodarowania odpadami wydobywczymi oraz zezwoleń na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (art. 79 ust. 2 pkt 8 *uod*) – dane gromadzone przez Marszałka Województwa od 24.01.2018 r.

²² Informacje o poszczególnych rodzajach instalacji do zagospodarowania odpadów wraz z podaniem ich położenia, mocy przerobowych i rodzaju stosowanej technologii oraz ilości i rodzajów odpadów przetwarzanych w tych instalacjach (art. 79 ust. 2 pkt 14 *uod*) – dane gromadzone przez Marszałka Województwa od 1.01.2020 r.

²³ Informacje o składowiskach odpadów, z podziałem na składowiska w fazie eksploatacyjnej i poeksploatacyjnej, w tym informacje o zamkniętych składowiskach odpadów w trakcie monitoringu, zamkniętych składowiskach odpadów, dla których został zakończony monitoring, z podaniem współrzędnych położenia granic obszaru składowiska określonych w państwowym systemie odniesień przestrzennych oraz rodzajów składowanych odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem składowisk odpadów, na których są składowane odpady zawierające azbest lub wydzielonych części na terenie składowisk zaliczonych do składowisk innych niż niebezpieczne i obojętne, przeznaczonych do składowania wyłącznie odpadów zawierających azbest.

²⁴ Informacje zawarte w dokumentach ewidencji odpadów, o których mowa w art. 67 ust. 1 ustawy o *odpadach*.

²⁵ W przypadku: [1] informacji, o których mowa w art. 79 ust. 2 pkt 13 *uod* – w BDO (tj. w rejestrze podmiotów, który jest jego składową) gromadzone są dane (dotyczące/odnoszące się do informacji, o których mowa w art. 79 ust. 2 pkt 13 *uod*) wynikające z art. 52 ust. 2 pkt 4, 5 i 9 *uod*, przy czym bez wskazanego w art. 79 ust. 2 pkt 13 *uod* podziału składowisk; [2] informacji, o których mowa w art. 79 ust. 5 pkt 1 *uod* – do 31 grudnia 2020 r. dopuszcza się sporządzanie dokumentów ewidencji odpadów w formie papierowej.

²⁶ Art. 79 ust. 2 pkt 1 *uod* – Informacje o wprowadzanych na terytorium kraju opakowaniach, produktach w opakowaniach, w podziale na poszczególne rodzaje opakowań, oraz odpadach z nich powstających; art. 79 ust. 2 pkt 2 *uod* – Informacje o wprowadzanych na terytorium kraju olejach smarowych, oponach oraz o odpadach z nich powstających; art. 79 ust. 2 pkt 3 *uod* – Informacje o wprowadzanych pojazdach, zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, bateriach i akumulatorach oraz o odpadach z nich powstających; art. 79 ust. 2 pkt 4a *uod* – Informacje o osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu odpadów powstałych z opakowań i produktów; art. 79 ust. 2 pkt 4b *uod* – Informacje o osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu pojazdów; art. 79 ust. 2 pkt 4c *uod* – Informacje o osiągniętych poziomach zbierania, odzysku, przygotowania do ponownego użycia i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego; art. 79 ust. 2 pkt 4d *uod* – Informacje o osiągniętych poziomach zbierania, recyklingu i wydajności recyklingu zużytych baterii i zużytych akumulatorów; art. 79 ust. 2 pkt 5 *uod* – Informacje o rodzajach i ilości wytwarzanych odpadów oraz ich wytwórcach; art. 79 ust. 2 pkt 6 *uod* – Informacje o ilości i jakości komunalnych osadów ściekowych, ich wytwórcach, miejscach zastosowania i podmiotach władających powierzchnią ziemi, na której te osady zostały zastosowane; art. 79 ust. 2 pkt 7 *uod* – Informacje o rodzaju i ilości odpadów poddanych przetwarzaniu i zastosowanych procesach przetwarzania; art. 79 ust. 2 pkt 11 *uod* – Informacje o wpływach z opłat produktowych wraz z odsetkami, z podziałem na poszczególne rodzaje opakowań i produktów, a także podmiotach, które te opłaty uiściły.

²⁷ Informacje zawarte w sprawozdaniach, o których mowa w art. 73-75 ustawy o *odpadach*.

²⁸ Art. 79 ust. 2 pkt 10 *uod* – Informacje o transgranicznym przemieszczaniu *odpadów*, w tym odpadów opakowaniowych, zużytych baterii i zużytych akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

²⁹ Art. 79 ust. 5 pkt 3 *uod* – Informacje zawarte w dokumentach, o których mowa w art. 23 ust. 3 oraz art. 24 ust. 1 ustawy o gospodarce opakowaniami; art. 79 ust. 5 pkt 4 *uod* – Informacje zawarte w dokumentach, o których mowa w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o *opłacie produktowej*; art. 79 ust. 5 pkt 5 *uod* – Informacje zawarte w zaświadczeniach, o których mowa w art. 53 ust. 1, art. 55 ust. 1 i art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2011 r. o *zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* (dalej: „ustawa o zużyтым sprzęcie EE”); art. 79 ust. 5 pkt 6 *uod* – Informacje zawarte w zaświadczeniach, o których mowa w art. 59a ust. 1 oraz art. 64a ust. 1 ustawy o *bateriach i akumulatorach*.

przedkładanych przez posiadaczy odpadów³⁰, [2] Wojewódzki Bank Zanieczyszczeń Środowiska (aplikacja wchodząca w skład systemu SOZAT), służący do poboru, weryfikacji, redystrybucji oraz windykacji opłat środowiskowych oraz do zbierania i przetwarzania informacji o środowisku i jego ochronie³¹, [3] BDoŚ GOK (Baza Danych o Środowisku Gospodarka Odpadami Komunalnymi), służący do gromadzenia, przetwarzania i analiz danych dotyczących odpadów komunalnych³², [4] BDoŚ – Zestawienia Zbiorcze (Baza Danych o Środowisku w zakresie Gospodarowania Odpadami Pozostałymi), służący do gromadzenia, przetwarzania i analiz danych dotyczących odpadów pozostałych (inne niż komunalne)³³, [5] system weryfikacji opłaty produktowej za produkty i opakowania wraz z rejestrem DPO i DPR – moduł systemu SOZAT, służący do rejestracji zaświadczeń, o których mowa w art. 79 ust. 5 pkt 5 *uod* oraz art. 53 ust. 1, art. 55 ust. 1 i art. 57 ust. 1 ustawy o zużytych sprzęcie EE.

(akta kontroli tom 3 str. 111-114)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśniła, że system BDO jest na bieżąco aktualizowany, przy czym częstotliwość dokonanych aktualizacji jest niemożliwa do oszacowania, ponieważ w wyniku produkcyjnego uruchomienia właściwego BDO w dniu 16 grudnia 2019 r., UMWD utracił możliwość generowania raportów m.in. w zakresie rodzaju wniosku (rejestracyjny lub aktualizacyjny) i historii wpisów.

(akta kontroli tom 1 str. 10-12)

Na jakość i częstotliwość (lub brak możliwości jej oszacowania) aktualizacji BDO miały również wpływ (niezależne do UMWD): [a] brak modułu umożliwiającego urzędowi marszałkowskim weryfikację sprawozdań o produktach opakowaniach i gospodarowaniu odpadami oraz sprawozdań o wytwarzanych odpadach i gospodarowaniu odpadami, [b] brak wystarczającej funkcjonalności BDO.

(akta kontroli tom 1 str. 11-12, 21-29, 338-339)

W latach 2018-2020 obsługą i prowadzeniem BDO zajmowało się łącznie 90 pracowników Urzędu. Wszyscy przetwarzali dane osobowe i posiadali pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych, tj. spełniali wymóg zawarty w art. 80 ust.1c *uod*.

(akta kontroli tom 6 str. 250-254)

Źródłem danych do przeprowadzenia analizy dotyczącej przedsiębiorców na terenie województwa dolnośląskiego, którzy powinni uzyskać wpis do rejestru BDO były:

1. Wojewódzki System Odpadowy – WSO (elektroniczna baza danych umożliwiająca przeglądanie i raportowanie);

³⁰ Dostawcą oprogramowania był Minister Środowiska. Oprogramowanie powstało w 2003 r. i było dostarczone przez resort do wszystkich urzędów marszałkowskich, które wdrażały system do 2005 r. W 2008 r. system został dostosowany do ówczesnych wymagań prawnych oraz funkcjonalnych w zakresie sprawozdawczości z gospodarowania odpadami. Od tamtej pory system nie jest aktualizowany. Administratorem systemu jest obecnie Minister Klimatu.

³¹ W systemie gromadzone są dane przedkładane przez podmioty zobowiązane do ponoszenia opłat. Dzięki wbudowanej funkcjonalności Ekoplatnik, udostępnionej on-line, umożliwia podmiotom korzystającym ze środowiska elektroniczne składanie wykazów zawierających informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz wysokości należnej opłaty.

³² Stanowi moduł WBZŚ (SOZAT) – umożliwia sporządzanie przez gminy rocznych sprawozdań z gospodarowania odpadami komunalnymi, a następnie ich przedłożenie marszałkowi województwa.

³³ Stanowi moduł WBZŚ (SOZAT) – umożliwia sporządzanie i przekazywanie marszałkowi województwa zbiorczych zestawień danych o odpadach w formie elektronicznej oraz papierowej (możliwy wydruk) oraz eksport zawartych w nich danych do systemu opłatowego WBZŚ (SOZAT) prowadzonego przez marszałka województwa. Jest unowocześnioną wersją oprogramowania w zakresie zbierania danych o odpadach, dostosowaną do zmienionych w 2010 r. wzorów formularzy.

2. Wojewódzki Bank Zanieczyszczeń Środowiska – SOZAT (elektroniczna baza danych umożliwiająca przeglądanie i raportowanie);
3. Wewnętrzny rejestr zawiadomień składanych do Urzędu przez podmioty zgodnie z obowiązkiem wynikającym z ustawy z dnia 11 maja 2001 r. *o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej*³⁴;
4. Rejestr podmiotów wprowadzających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz wprowadzających baterie i akumulatory na teren kraju.

Na podstawie powyższych źródeł Urząd oszacował, że na terenie województwa dolnośląskiego wpis do rejestru powinno uzyskać około 16 tys. podmiotów. Według stanu na 16 lipca 2020 r. podmiotów zobowiązanych do wpisu do rejestru na terenie województwa dolnośląskiego było łącznie 27 106³⁵.

(akta kontroli tom 1 str. 12-13, 67, 71)

Stosownie do art. 80 ust.4 *uod*, organy ochrony środowiska właściwe do wydawania decyzji przekazywały do Urzędu decyzje administracyjne w zakresie gospodarowania odpadami, przy czym, mimo obowiązku wynikającego z ww. przepisu³⁶, były one przekazywane albo drogą tradycyjną (przesyłka pocztowa), albo drogą elektroniczną, za pośrednictwem platformy ePUAP. W latach 2016-2020 (do 30 czerwca) do UMWD przekazano łącznie 1 474 decyzje administracyjne w zakresie gospodarowania odpadami³⁷. Decyzje przekazane w latach 2016-2017 wprowadzono do elektronicznej bazy danych WSO, prowadzonej przez Marszałka Województwa na podstawie *uod*³⁸. Decyzje za lata 2018-2020 były rejestrowane w systemie EZD (system elektronicznego obiegu dokumentów) oraz wprowadzane do rejestru decyzji prowadzonego w formie pliku Excel oraz do systemu BDO.

(akta kontroli tom 1 str. 14-15, 72, 347)

W UMWD, w latach 2018-2020, do rejestracji wniosków stosowano EZD, w którym ręcznie rejestrowano składane wnioski: [a] w formie papierowej (obowiązujące do 31 grudnia 2019 r.) i [b] elektroniczne (rejestrowane w EZD w momencie rozpoczęcia procedury rozpatrywania wniosku przez pracownika merytorycznego³⁹). Według stanu na 16 lipca 2020 r., do UMWD wpłynęło łącznie 36 205 wniosków, w tym 29 560 wniosków zarejestrowanych w EZD oraz 6 645 wniosków złożonych elektronicznie (zarejestrowanych tylko w BDO). Z ogólnej liczby wniosków, jaka

³⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1903 ze zm.). Dalej: „*ustawa o opłacie produktowej*”.

³⁵ Na podstawie art. 6 ust. 27 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. *o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw*, przedsiębiorcy prowadzący jednostki handlu detalicznego lub hurtowego, których są oferowane torby na zakupy z tworzywa sztucznego, objęte opłatą recyklingową, byli obowiązani w terminie do dnia 31 grudnia 2019 r. złożyć wniosek o wpis do rejestru BDO. Znikoma liczba zarejestrowanych podmiotów (20), którzy wypełnili dział VI tabelę 7 wniosku o wpis do rejestru BDO wynikała z tego, że obowiązujący wówczas formularz rejestrowy określony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 grudnia 2017 r. *w sprawie formularza rejestrowego, formularza aktualizacyjnego i formularza o wykreśleniu z rejestru* nie przewidywał tego rodzaju działalności. Zgodnie z zaleceniami Ministra Klimatu (wówczas Ministra Środowiska) zobowiązane podmioty wypełniały jedynie Dział I wniosku o wpis, a pozostałe dane miały zaktualizować po 1 stycznia 2020 r., kiedy zostanie uruchomiony elektroniczny wniosek rejestrowy, jednakże termin na wykonanie tego obowiązku nie wynikał z przepisów prawa.

³⁶ Stosownie do art. 80 ust. 4 *uod*, organy właściwe do wydawania decyzji w zakresie gospodarki odpadami oraz innych decyzji wydawanych na podstawie niniejszej ustawy przekazują do właściwego marszałka województwa – w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna – kopie ostatecznych decyzji w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. *o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne* – w celu umieszczenia ich w BDO.

³⁷ W tym 478 w 2016 r., 89 w 2017 r., 506 w 2018 r., 254 w 2019 r. oraz 147 do 30 czerwca 2020 r.

³⁸ Służy on do gromadzenia danych ze zbiorczych zestawień danych o odpadach przedkładanych corocznie do Marszałka Województwa przez posiadaczy odpadów (art. 75 *uod* w zw. z art. 237a i art. 237aa *uod*).

³⁹ Do momentu rozpatrywania wniosku przez pracownika merytorycznego, wniosek złożony elektronicznie (formularz na stronie www.bdo.mos.gov.pl), z uwagi na brak możliwości integracji z systemem obiegu dokumentów UMWD nie był rejestrowany w EZD.

wpłynęła do UMWD, do rozpatrzenia pozostawało (stan na 16 lipca 2020 r.) łącznie 10 502 wniosków (tj. 28,7%), w tym 3 857 wniosków papierowych oraz 6 645 wniosków elektronicznych.

(akta kontroli tom 1 str. 17-18, 348, tom 3 str. 139-141)

W latach 2016-2020 wystąpił jeden przypadek odmowy dokonania wpisu do rejestru⁴⁰, a odmowa miała formę decyzji administracyjnej Marszałka Województwa⁴¹. Powodem było niedokonanie przez przedsiębiorcę opłaty rejestrowej (art. 62 ust. 2 *uod*), którą podmiot ten uiścił dopiero po otrzymaniu ww. decyzji (30 stycznia 2019 r.), a następnie 6 lutego 2020 r. złożył ponowny wniosek o dokonanie rejestracji⁴².

(akta kontroli tom 3 str. 141-142, 216)

Link do strony internetowej zawierającej wzory formularzy wniosków o wpis lub o wykreślenie z rejestru podmiotów (www.bdo.mos.gov.pl) zamieszczono na stronie BIP UMWD w dniu 2 lutego 2018 r.

(akta kontroli tom 1 str. 19, 94)

2. Koszty prowadzenia Sytemu Zarządzania Środowiskowego SOZAT wyniosły: [a] 1 685,1 tys. zł (od 1 sierpnia 2014 r. do 31 lipca 2017 r.)⁴³, w tym 1 278,6 tys. zł – środki z opłat za korzystanie ze środowiska oraz 406,5 tys. zł – dotacja celowa WFOŚiGW we Wrocławiu⁴⁴; [b] 2 293,9 tys. zł (od 25 września 2017 r. do 25 września 2020 r.), w tym: 793,9 tys. zł – środki z opłat za korzystanie ze środowiska oraz 1 500 tys. zł – dotacja celowa WFOŚiGW we Wrocławiu⁴⁵.

(akta kontroli tom 1 str. 349)

W latach 2016-2020 do UMWD wpłynęło:

[1] 4 120 sprawozdań o produktach, opakowaniach i gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi (art. 73 *uod*)⁴⁶, w tym 894 za 2015 r., 928 za 2016 r., 956 za 2017 r. oraz 1 342 za 2018 r.;

[2] 47 352 sprawozdania o wytwarzanych odpadach i gospodarowaniu odpadami (art. 75 *uod*)⁴⁷, w tym 11 055 za 2015 r., 11 525 za 2016 r., 12 149 za 2017 r. oraz 12 623 za 2018 r.

---

⁴⁰ Znak sprawy: RPW/78889/2018.

⁴¹ Decyzja z 22 stycznia 2019 r., znak: DOW-S-I.7034.1.105.2019.PM.

⁴² Rejestracji dokonano.

⁴³ Umowa nr DOW-S/2504/14.

⁴⁴ Umowa nr 115/D/UR/WR/2016 z 29 lipca 2016 r.

⁴⁵ Umowa nr 083/D/UR/WR/2017 z 26 czerwca 2017 r.

⁴⁶ [1] wprowadzający opakowania oraz eksportujący opakowania, o którym mowa w ustawie o gospodarce opakowaniami – art. 73 ust.1 pkt 1 *uod* (łącznie 446, w tym 160 w 2016 r., 146 w 2017 r., 140 w 2018 r., 0 w 2019 r., 0 w 2020 r.); [2] wprowadzający produkty w opakowaniach, o którym mowa w ustawie o gospodarce opakowaniami – art. 73 ust.1 pkt 2 *uod* (łącznie 2237, w tym 520 w 2016 r., 521 w 2017 r., 563 w 2018 r., 633 w 2019 r.); [3] przedsiębiorca prowadzący jednostkę handlu detalicznego lub hurtowego, w której są oferowane torby na zakupy z tworzywa sztucznego, objęte opłatą recyklingową, o której mowa w art. 40a ustawy o gospodarce opakowaniami – art. 73 ust. 1 pkt 2a *uod* (łącznie 0); [4] wprowadzający na terytorium kraju produkty, o których mowa w ustawie z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej – art. 73 ust.1 pkt 3 *uod* (łącznie 199, w tym 13 w 2016 r., 13 w 2017 r., 16 w 2018 r., 157 w 2019 r.); [5] wprowadzający pojazdy, o którym mowa w ustawie z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji – art. 73 ust.1 pkt 4 *uod* (łącznie 0); [6] wprowadzający baterie lub akumulatory, o którym mowa w ustawie o bateriach i akumulatorach – art. 73 ust. 1 pkt 6 *uod* (łącznie 1238, w tym 201 w 2016 r., 248 w 2017 r., 237 w 2018 r., 552 w 2019 r.).

⁴⁷ System WSO daje możliwość raportowania liczby złożonych sprawozdań o odpadach w podziale na zbiorcze zestawienia danych o odpadach oraz o gospodarce osadami ściekowymi. Nie przewiduje możliwości raportowania poszczególnych rodzajów działalności w ujęciu liczby sprawozdań oddzielnie dla wytwarzania, zbierania czy przetwarzania lub wydobycia odpadów ze składowiska. Wynika to z konstrukcji obowiązującego do roku 2018 wzoru formularza do sporządzania sprawozdań o odpadach, w którym podmiot wypełnia odpowiednie działy w zależności od rodzaju prowadzonej działalności w zakresie gospodarowania odpadami.

Niemożliwe było jednak określenie liczby podmiotów, które powinny złożyć sprawozdania, o których mowa w art. 73, art. 74a i art. 75 *uod*.

(akta kontroli tom 1 str. 350-354)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśniła, że:

[1] w przypadku sprawozdań o produktach, opakowaniach i gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi (art. 73 *uod*) oraz sprawozdań sporządzanych przez organizacje z odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego (art. 74a *uod*):

- Marszałek Województwa nie dysponuje możliwością ustalenia faktycznej liczby przedsiębiorców zobowiązanych do składania rocznych sprawozdań, w sytuacji, kiedy dany przedsiębiorca nie figuruje w rejestrach przez niego prowadzonych, ponieważ jedyną możliwością stwierdzenia faktu niewywiązywania się danego przedsiębiorcy z obowiązków wynikających z ustawy o *gospodarce opakowaniami*, ustawy o *opłacie produktowej* czy ustawy o *bateriach i akumulatorach* są ustalenia organów kontroli, w szczególności WIOŚ oraz WIIH;
- niemożliwe było oszacowanie liczby sprawozdań złożonych przez wprowadzających opakowania oraz eksportujących opakowania, o których mowa w ustawie o *gospodarce opakowaniami* (art. 73 ust. 1 pkt 1 *uod*), gdyż sprawozdania te wprowadzane są do Wojewódzkiego Banku Zanieczyszczeń Środowiska w zakładce opakowania wraz ze sprawozdaniami o wysokości należnej opłaty produktowej;
- liczba złożonych sprawozdań (możliwa do uzyskania za lata 2016-2017) nie obejmuje sprawozdań złożonych przez eksportujących opakowania lub eksportujących produkty w opakowaniach z uwagi na konstrukcję sprawozdania.

[2] w przypadku sprawozdań o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami (art. 75 *uod*) – wskazanie liczby zobowiązanych posiadaczy odpadów, którzy powinni przedłożyć sprawozdanie⁴⁸, o którym mowa w art. 75 ust. 1 pkt 1-3 *uod* nie jest możliwe i wynika z konstrukcji przepisów dotyczących prowadzenia ewidencji odpadów, a tym samym obowiązku przedkładania rocznych sprawozdań o odpadach. Zastępca Dyrektora zaznaczyła jednak, że Marszałek Województwa otrzymuje informacje od WIOŚ o przypadkach kontrolowanych przez tę instytucję podmiotów, które nie złożyły sprawozdań, mimo że były do tego zobowiązane⁴⁹.

(akta kontroli tom 1 str. 112-115, tom 3 str. 142)

3. Identyfikacja podmiotów, które nie wykonały obowiązku złożenia wniosku o wpis do rejestru podmiotów, o zmianę wpisu, wykreślenie z rejestru podmiotów lub składały wniosek o wpis niezgodny ze stanem faktycznym obejmowała weryfikację podmiotów, które zostały wpisane do rejestru z urzędu⁵⁰, tj. zarejestrowane wcześniej w rejestrze prowadzonym przez GIOŚ⁵¹ – sprawdzano czy złożyły one

---

Tym samym, jedno sprawozdanie może obejmować tylko jeden rodzaj działalności, np. tylko wytwarzanie odpadów albo kilka lub wszystkie rodzaje działalności w zakresie gospodarowania odpadami. Wówczas jedno sprawozdanie obejmuje dane dotyczące wytwarzania, zbierania i przetwarzania odpadów.

⁴⁸ Za lata 2015-2018, zgodnie z art. 237a ust. 1 pkt 1 i art. 237aa ust. 1 pkt 1 ustawy o *odpadach*, podmioty sporządzały i składały zbiorcze zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów (wzór formularza określony w Dz. U. z 2010 r. Nr 249, poz. 1674).

⁴⁹ Kontrolowany podmiot, w drodze zarządzenia pokontrolnego WIOŚ, przedkłada marszałkowi województwa, zaległe sprawozdania roczne, w tym obejmujące pięć lat wstecz, w myśl art. 72 ust. 1 *uod*.

⁵⁰ W terminie 6 miesięcy od dnia utworzenia rejestru BDO, czyli do dnia 24 lipca 2018 r.

⁵¹ Rejestr przedsiębiorców i organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego, rejestr wprowadzających baterie lub akumulatory oraz prowadzących zakłady przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów.

wniosek o zmianę wpisu w rejestrze BDO oraz czy uiszczyli opłatę roczną. W wyniku ww. weryfikacji wszczęto 140 postępowań administracyjnych w celu wykreślenia podmiotu z rejestru podmiotów⁵², z których 61 umorzono, z powodu uzupełniania braków⁵³, a w przypadku 79 nadal trwa postępowanie wyjaśniające⁵⁴.

(akta kontroli tom 1 str. 18)

Marszałek Województwa współpracował z innymi organami ochrony środowiska właściwymi do wydania decyzji z zakresu gospodarki odpadami, Policją, WIIH, w zakresie identyfikacji podmiotów, które nie wykonały obowiązku złożenia wniosku o wpis do rejestru podmiotów, o zmianę wpisu, wykreślenie z rejestru podmiotów lub składały wniosek o wpis niezgodny ze stanem faktycznym. Współpraca ta polegała przede wszystkim na udzielaniu ww. instytucjom odpowiedzi czy podmiot złożył wniosek (o wpis do rejestru podmiotów, o zmianę wpisu i/lub wykreślenie z rejestru podmiotów) i czy został wpisany do rejestru (a w przypadku braku takiego wniosku/wpisu – powzięciu informacji o istnieniu podmiotu działającego bez wpisu). W latach 2018-2020 Marszałek Województwa odpowiedział łącznie na 10 takich zapytań (dotyczących 12 podmiotów), w tym jedno od Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Transportu Drogowego (dalej: „DWITD:”) (dotyczących trzech podmiotów), jedno od Policji (dotyczące jednego podmiotu), dwa z WIIH (dotyczących dwóch podmiotów) oraz sześć z WIOŚ (dotyczących sześciu podmiotów). W wyniku analizy dokumentacji UMWD stwierdził: [1] brak wniosku, a tym samym brak wpisu w rejestrze (cztery podmioty)⁵⁵; [2] złożenie przed podmiot wniosku (osiem podmiotów)⁵⁶.

(akta kontroli tom 1 str. 18, 355-357, tom 3 str. 229)

4. Marszałek Województwa w latach 2016-2018⁵⁷ monitorował: ilości wytwarzanych odpadów (komunalnych, poużytkowych oraz odpadów opakowaniowych) oraz instalacje i urządzenia służące do odzysku i unieszkodliwiania odpadów wykorzystując w tym celu informacje zawarte w: [1] corocznie przedkładanych sprawozdaniach gminnych z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi (zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*⁵⁸, [2] zbiorczych zestawieniach danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów⁵⁹ oraz [3] danych zawartych w decyzjach administracyjnych związanych z przetwarzaniem odpadów w instalacjach zlokalizowanych na terenie województwa dolnośląskiego.

Na podstawie ww. monitoringu Marszałek Województwa sporządzał analizy stanu gospodarki odpadami w województwie. W WPGO 2016-2022 dokonano analizy ilości i dotychczasowego sposobu zagospodarowania wytworzonych odpadów (rozdział 7 WPGO – *Rodzaje, masa, źródła powstawania odpadów, odzysk*

⁵² Przyczyny wszczęcia postępowań: [1] brak aktualizacji (34 postępowania), [2] brak aktualizacji i brak opłaty rocznej (45 postępowania), [3] brak opłaty rocznej (61 postępowania).

⁵³ Umorzone sprawy dotyczyły: [1] braku aktualizacji (10 postępowania), [2] braku aktualizacji i braku opłaty rocznej (osiem postępowania), [3] braku opłaty rocznej (43 postępowania).

⁵⁴ Nadal trwające sprawy dotyczą: [1] braku aktualizacji (24 postępowania), [2] braku aktualizacji i braku opłaty rocznej (37 postępowania), [3] braku opłaty rocznej (18 postępowania).

⁵⁵ W przypadku trzech podmiotów (jedno zapytanie) – UMWD nie zawiadomił WIOŚ o prowadzeniu działalności bez wpisu do rejestru z uwagi na wynikającą z przepisów (art.67 ustawy *o transporcie drogowym*) współpracę składającego zapytanie (DWITD) z WIOŚ.

⁵⁶ Zapytanie złożył WIOŚ.

⁵⁷ Dla sprawozdań za rok 2019 został przesunięty termin do ich przedłożenia do dnia 31 października 2020 r.

⁵⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1439 ze zm. Dalej: „ucpg”).

⁵⁹ Art. 237 ust. 1, art. 237a *uod*.

i unieszkodliwienie⁶⁰⁾ oraz możliwości zagospodarowania odpadów (rozdział 10 – *Cele i kierunki działań w zakresie kształtowania systemu gospodarki odpadami oraz w zakresie zapobiegania powstawania odpadów*, rozdział 12 – *Analiza ekonomiczno-ekologiczna systemu gospodarki odpadami komunalnymi wraz z oceną potrzeb inwestycyjnych województwa dolnośląskiego*). Na podstawie ww. analizy w WPGO zaplanowano: [1] dla odpadów pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych – modernizację instalacji lub budowę nowych instalacji do odzysku i recyklingu, m.in. odpadów tworzyw opakowaniowych, [2] dla odpadów pochodzących z innych źródeł niż komunalne – budowę lub rozbudowę instalacji do odzysku lub unieszkodliwienia odpadów (niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne).

(akta kontroli tom 1 str. 240-242, 246)

W latach 2016-2018⁶¹⁾ w wybranych grupach⁶²⁾ odnotowano następujące ilości wytworzonych odpadów: [1] 19 12 10 (odpady palne) – łącznie 654,3 tys. Mg, w tym 144,5 tys. Mg w 2016 r., 228,6 tys. Mg w 2017 r., 281,2 tys. Mg w 2018 r.; [2] 19 12 12 (inne odpady, w tym zmieszane substancje i przedmioty z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w grupie 19 12 11) – łącznie 1 2 971,3 tys. Mg, w tym 1 033,3 tys. Mg w 2016 r., 1 030,4 tys. Mg w 2017 r., 907,5 tys. Mg w 2018 r.; [3] 15 01 03 (opakowania z drewna) – łącznie 90,7 tys. Mg, w tym 24,7 tys. Mg w 2016 r., 26,7 tys. Mg w 2017 r., 39,3 tys. Mg w 2018 r.; [4] 15 01 02 (opakowania z tworzyw sztucznych) – łącznie 139,5 tys. Mg, w tym 39,8 tys. Mg w 2016 r., 56,2 tys. Mg w 2017 r., 43,4 tys. Mg w 2018 r.

(akta kontroli tom 1 str. 359)

⁶⁰⁾ W rozdziale 7 – *Rodzaje, masa, źródła powstawania odpadów, odzysk i unieszkodliwienie* zidentyfikowano m.in. następujące problemy: [1] niezgodne z prawem gospodarowanie odpadami („dzikie wysypiska”, spalanie odpadów w gospodarstwach domowych), problem „szarej strefy”; [2] nieprawidłowe postępowanie z odpadami niebezpiecznymi w małych i średnich przedsiębiorstwach; [3] nieprawidłowe postępowanie z przeterminowanymi środkami ochrony roślin w gospodarstwach domowych, także w zakresie postępowania ze zużyтыми opakowaniami; [4] nienależyte postępowanie z odpadami wytworzonymi na terenie placówek służby zdrowia i weterynaryjnych (m.in. wskutek niewłaściwej klasyfikacji odpadów medycznych innych niż niebezpieczne o kodzie 18 01 04 jako odpady komunalne o kodzie 20 03 01); [5] niewystarczająco rozwinięty system selektywnego zbierania odpadów, zbierania przeterminowanych leków oraz zbierania odpadów niebezpiecznych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (w szczególności ze źródeł rozproszonych i gospodarstw domowych), olejów odpadowych, baterii, środków ochrony roślin; [6] niedostateczna liczba instalacji do odzysku i recyklingu opakowań na terenie województwa dolnośląskiego; [7] brak kompleksowych rozwiązań zapewniających zagospodarowanie odpadów wydzielonych w RIPOK-ach, zwłaszcza frakcji nienadających się do recyklingu, a posiadającym wartość opałową większą od 6 MJ/kg; [8] problem z unieszkodliwianiem odpadów papy w gminie Strzelin; [9] niezwyfikowane dane w Centralnej Ewidencji Pojazdów (CEP), a zatem brak wiarygodnych i kompletnych danych w zakresie liczby samochodów zarejestrowanych i wyrejestrowanych oraz poddanych demontażowi; [10] znacząca liczba pojazdów sprowadzanych nielegalnie z zagranicy bezpośrednio do stacji demontażu; [11] niewystarczająca inwentaryzacja wszystkich użytkowanych urządzeń mogących zawierać PCB, a także wysokie koszty ich unieszkodliwiania; [12] wysokie koszty nowoczesnych i innowacyjnych technologii pozwalających na zmniejszenie masy powstających odpadów lub nieuzasadnione ekonomicznie przetwarzanie niektórych rodzajów odpadów (np. z grupy 02); [13] niska jakość olejów odpadowych (m.in. udział składników pochodzenia roślinnego), co ściśle związane jest z możliwościami przetwarzania olejów odpadowych w procesach odzysku; [14] możliwe skażenie mikrobiologiczne i wysoka zawartość metali ciężkich w powstających osadach ściekowych uniemożliwiają ich wykorzystanie w rolnictwie i do rekultywacji; [15] zakaz składowania osadów ściekowych (od 1 stycznia 2016 r.); [16] inne problemy związane z zagospodarowaniem odpadów: trudności z transportem na większe odległości odpadów z grupy 02, duże uwodnienie utrudniające unieszkodliwienie i odzysk niektórych rodzajów odpadów z grupy 03; brak informacji o odpadach z grupy 06 wytwarzanych w mniejszych zakładach i laboratoriach szkolnych.

⁶¹⁾ Zgodnie z art. 237ea *uod* termin na złożenie sprawozdania o gospodarowaniu odpadami za rok 2019 upływa dnia 31 października 2020 r.

⁶²⁾ Grupy wybrane na potrzeby kontroli NIK: [1] 19 12 10 (odpady palne); [2] 19 12 12 (inne odpady, w tym zmieszane substancje i przedmioty z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w grupie 19 12 11); [3] 15 01 03 (opakowania z drewna); [4] 15 01 02 (opakowania z tworzyw sztucznych).

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśniła, że UMWD nie dysponuje danymi na temat instalacji danego typu, do których ww. wytworzone odpady zostały przekazane. Takiej możliwości nie daje obowiązująca sprawozdawczość o gospodarowaniu odpadami, jaka jest kierowana do Urzędu.

(akta kontroli tom 1 str. 246)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśniła ponadto, że Marszałek Województwa nie posiada ustawowych kompetencji do identyfikowania problemów w zakresie gospodarowania odpadami przywożonymi do Polski w ramach transgranicznego przemieszczania odpadów.

(akta kontroli tom 1 str. 242-243, tom 3 str. 118-120)

Do dnia 5 marca 2020 r. w kompetencji Marszałka Województwa było 76 pozwoleń zintegrowanych obejmujących swoim zakresem przetwarzanie i zbieranie odpadów. Do dnia 5 marca 2020 r., tj. terminu obowiązującego prowadzących instalacje, którzy posiadają pozwolenie zintegrowane uwzględniające zbieranie odpadów lub przetwarzanie odpadów, wynikającego z ustawy o zmianie uod, do UMWD zostało złożonych 68 wniosków o dostosowanie decyzji. W ośmiu przypadkach wnioski zostały złożone po terminie i w tych przypadkach z urzędu zostały wszczęte postępowania w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia decyzji w części lub w całości⁶³.

(akta kontroli tom 1 str. 243, tom 3 str. 147-152)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD podała, że na terenie województwa dolnośląskiego jeden podmiot prowadzi działalność w oparciu o decyzję, która nie jest prawomocna⁶⁴.

(akta kontroli tom 1 str. 244-245)

W latach 2016-2020 obowiązywały dwa WPGO, tj.: [1] WPGO 2012⁶⁵, w którym przyjęto łącznie 15 celów ogólnych podzielonych na co najmniej 18 kierunków⁶⁶, [2] WPGO 2016-2022⁶⁷, w którym przyjęto łącznie 28 celów ogólnych podzielonych na co najmniej 27 kierunków⁶⁸. W obu WPGO zastosowano dwa rodzaje wskaźników: [1] wskaźniki obrazujące tendencje, dla których w żadnym z WPGO nie ustalono wartości docelowych, [2] mierniki osiągnięcia zakładanych celów

⁶³ Według stanu na dzień 21 sierpnia 2020 r.: [1] wystąpiono o podanie informacji, czy w miejscu w którym była prowadzona działalność objęta pozwoleniem zintegrowanym nadal są magazynowane odpady (siedem przypadków), [2] podczas rozmowy telefonicznej z przedsiębiorcą (z której sporządzono notatkę służbową) ustalono, że wszystkie odpady przyjmowane do przetwarzania zostały zagospodarowane i na terenie zakładu nie ma już odpadów związanych z tą działalnością (jeden przypadek).

⁶⁴ Decyzją z dnia 23 września 2016 r. Marszałek Województwa cofnął w całości decyzję Wojewody Dolnośląskiego udzielającą spółce pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Spółka złożyła odwołanie od decyzji Marszałka. Minister Środowiska, decyzją z dnia 19 kwietnia 2017 r., utrzymał w mocy decyzję Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 23 września 2016 r. Strona wniosła skargę na decyzję Ministra Środowiska do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu (dalej: „WSA”), który wyrokiem z dnia 17 listopada 2017 r., uchylił ww. decyzję Ministra Środowiska. Skargę kasacyjną od ww. wyroku wniósł zarówno Minister Środowiska, jak i spółka. Po rozpoznaniu skarg kasacyjnych wyrokiem z dnia 2 lipca 2018 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargi kasacyjne złożone od ww. wyroku. Minister Klimatu decyzją z dnia 19 maja 2020 r. uchylił decyzję Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 23 września 2016 r. w części dotyczącej brzmienia rozstrzygnięcia decyzji, w pozostałym zakresie utrzymał ją w mocy. Zatem decyzja Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 23 września 2016 r. zmieniona decyzją Ministra Klimatu z dnia 19 maja 2020 r. jest ostateczna w trybie administracyjnym. Spółka złożyła skargę do WSA na decyzję organu drugiej instancji, a zatem nie jest ona prawomocna.

⁶⁵ Przyjęty przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr XXIV/616/12 z dnia 27 czerwca 2012 r.

⁶⁶ Odpady: [1] użytkowe – pięć celów, w tym osiem kierunków, [2] opakowaniowe – trzy cele, trzy kierunki, [3] komunalne – siedem celów, siedem kierunków.

⁶⁷ Przyjęty przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr XLIII/1450/17 z dnia 21 grudnia 2017 r., zaktualizowany uchwałą nr V/73/19 z dnia 13 lutego 2019 r.

⁶⁸ Odpady: [1] użytkowe – osiem celów, 12 kierunków, [2] cztery cele, osiem kierunków, [3] 16 celów, siedem kierunków.

(12 w WPGO 2012 i 16 w WPGO 2016-2022). W WPGO 2012, na 13 ustalonych mierników zakładanych celów⁶⁹: [a] w jednym przypadku (miernika pn. *Osiągnięty poziom wydajności recyklingu zużytych baterii i zużytych akumulatorów niklowo-kadmowych*) wskaźnik nie był obliczany z uwagi na brak na terenie województwa dolnośląskiego zakładów przetwarzania takich odpadów, [b] w pozostałych przypadkach – osiągnięto zakładane cele. Termin sporządzenia sprawozdania z realizacji WPGO 2016-2022 przeniesiono na 31 grudnia 2020 r.

(akta kontroli tom 6 str. 184-217)

5. W latach 2016-2020, oprócz wymaganych art. 35 *uod* analiz, Marszałek Województwa nie dokonywał i nie zlecał innych analiz dotyczących funkcjonowania rynku odpadów użytkowych, odpadów opakowaniowych i odpadów komunalnych, a związku z tym nie podejmował żadnych działań organizacyjnych i/lub legislacyjnych w celu poprawy stanu gospodarki odpadami i ograniczenia tzw. „szarej strefy”. Przeprowadzone analizy dokonywane na rzecz tworzenia WPGO to:

1. odnoszące się do mocy przerobowych instalacji, w których przetwarzane były odpady komunalne – zaowocowały zaplanowaniem inwestycji w zakresie rozbudowy/modernizacji/budowy poszczególnych rodzajów instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych oraz pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych. Źródłem danych ww. analiz były: [1] w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi – roczne sprawozdania jednostek samorządu terytorialnego za rok 2014 – według stanu na 12 listopada 2015 r., [2] w przypadku odpadów opakowaniowych i użytkowych pochodzących z innych źródeł niż komunalne: [a] zbiorcze zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów – według stanu za rok 2013 r., [b] wnioski i propozycje przedstawicieli gmin i podmiotów zajmujących się gospodarką odpadami w województwie dolnośląskim zgłaszane podczas spotkań konsultacyjnych, które odbyły się na etapie tworzenia projektu WPGO 2016-2022 oraz [c] opracowania własne wykonawcy projektu WPGO 2016-2022 sporządzone m.in. na podstawie danych zawartych w WPGO 2012, decyzjach administracyjnych regulujących kwestie przetwarzania odpadów w instalacjach do przetwarzania odpadów i danych GUS;
2. dotyczące problemu odbioru komunalnych odpadów zielonych w północno-centralnym regionie gospodarki odpadami komunalnymi, której celem było przedstawienie stanu gospodarki odpadami komunalnymi w postaci selektywnie zebranych komunalnych odpadów zielonych.

(akta kontroli tom 1 str. 248-251)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁶⁹ [1] ODPADY KOMUNALNE: [a] iloraz masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (z przetwarzania odpadów komunalnych) składowana na składowiskach odpadów i masy tychże odpadów wytworzonych w 1995 r., [b] odsetek masy odpadów komunalnych przekazanych do składowania do masy zebranych odpadów, [c] odsetek mieszkańców objętych zorganizowanym systemem odbierania/zbierania odpadów komunalnych, [d] poziom recyklingu odpadów komunalnych odebranych/zebranych selektywnie; [2] ODPADY OPAKOWANIOWE: [a] poziom odzysku – ogółem, [b] poziom recyklingu – ogółem, [c] poziom recyklingu odpadów opakowaniowych z aluminium, [d] poziom recyklingu odpadów opakowaniowych z drewna, [e] poziom recyklingu odpadów opakowaniowych z papieru i tektury, [f] poziom recyklingu odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych, [g] poziom recyklingu odpadów opakowaniowych ze stali, [h] poziom recyklingu odpadów opakowaniowych ze szkła; [3] ODPADY POUŻYTKOWE: [a] osiągnięty poziom wydajności recyklingu zużytych baterii i zużytych akumulatorów niklowo-kadmowych.

OCENA CZĄSTKOWA

Marszałek Województwa prowadził i aktualizował BDO, w udostępnionym (ograniczonym) przez Ministra zakresie. W BDO w pełnym zakresie gromadzono dane, o których mowa w art. 79 ust. 2 pkt 8 *uod* (od 24 stycznia 2018 r.) i art. 79 ust. 2 pkt 14 *uod* (od 1 stycznia 2020 r.). Dane, o których mowa w art. 79 ust. 2 pkt 13 *uod* oraz art. 79 ust. 5 pkt 2 *uod* i art. 79 ust. 5 pkt 1 *uod* gromadzono w niepełnym zakresie, a przewidywane terminy rozpoczęcia gromadzenia w BDO pozostałych danych to: 30 października 2020 r. oraz 1 stycznia 2021 r. Do gromadzenia wskazanych danych UMWD wykorzystywał systemy dotychczas funkcjonujące. Zaznaczyć jednak należy, że dane zawarte w ww. systemach nie pozwalały na precyzyjną identyfikację podmiotów (ich liczby) zobowiązanych do złożenia wniosku o wpis do BDO. Identyfikacja ta polegała na weryfikacji tylko tych podmiotów, które zostały wpisane do rejestru z urzędu. Mimo ograniczonych możliwości wynikających z funkcjonalności BDO, do UMWD wpłynęło ok. 36,2 tys. wniosków rejestracyjnych⁷⁰, z czego do 16 lipca 2020 r. do rozpatrzenia pozostawało łącznie ok. 10,5 tys., tj. ok. 29,0%.

Marszałek Województwa w latach 2016-2018⁷¹ monitorował ilości wytwarzanych odpadów oraz instalacje i urządzenia służące do odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Z uwagi na brak wymogu prawnego, co do tworzenia szczegółowych procedur ww. monitoringu, UMWD takich procedur nie stworzył, natomiast efektem podejmowanych działań były wymagane prawem analizy stanu gospodarki odpadami ujęte w WPGO 2016-2022. Marszałek Województwa nie dysponował jednak danymi na temat instalacji danego typu, do których wytworzone odpady zostały przekazane, gdyż takiej możliwości nie stwarzała obowiązująca sprawozdawczość. Marszałek Województwa nie posiadał kompetencji ustawowych do identyfikowania problemów w zakresie gospodarowania odpadami przywożonymi do Polski w ramach transgranicznego przemieszczania odpadów. W latach 2016-2020, oprócz wymaganych art. 35 *uod* analiz (dokonywanych przed uchwaleniem WPGO), Marszałek Województwa nie dokonywał i nie zlecał innych analiz dotyczących funkcjonowania na terenie województwa rynku odpadów użytkowych, odpadów opakowaniowych i odpadów komunalnych.

OBSZAR

2. Sprawowanie nadzoru nad podmiotami wprowadzającymi na rynek krajowy produkty i produkty w opakowaniach oraz gospodarujących odpadami użytkowymi i odpadami opakowaniowymi

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2016-2020 (do 28 lipca) Marszałek Województwa nie występował do Ministra z propozycjami inicjatyw dotyczących zmian legislacyjnych dla poszczególnych rodzajów odpadów użytkowych. Występowano natomiast z zapytaniami w kwestii interpretacji przepisów dotyczących gospodarowania odpadami, w tym odpadami użytkowymi (trzynastokrotnie) oraz opisem problemów funkcjonowania BDO (dziewięciokrotnie)⁷².

⁷⁰ Dane szacowane, z uwagi na brak, od czasu wprowadzenia wersji produkcyjnej BDO, tj. 16 grudnia 2019 r., możliwości wygenerowania z tej bazy raportu zawierającego liczbę złożonych wniosków.

⁷¹ Dla sprawozdań za rok 2019 został przesunięty termin do ich przedłożenia do dnia 31 października 2020 r.

⁷² [1] brak możliwości wygenerowania formularza rejestrowego, aktualizacyjnego i o wykreśleniu z rejestru, złożonych elektronicznie za pośrednictwem BDO, w jakiegokolwiek postaci (zarówno plików PDF, jak i wykonania jednolitego wydruku); problem poruszony w piśmie z dnia 10 stycznia 2020 r., znak: DOW-S-I.7034.9.2020.AH; Minister Klimatu przekazał ww. pismo do IOŚ-PIB; brak odpowiedzi; [2] utrata lub zmiana danych wprowadzonych do rejestru BDO przed dniem 16 grudnia 2019 r. w wyniku produkcyjnego uruchomienia właściwego systemu BDO; problem poruszony w piśmie z dnia 2 marca 2020 r., znak: DOW-S-I.7034.10.12.2020.AH; brak odpowiedzi; [3] problem dotyczący dokumentów ewidencji odpadów sporządzanych za pośrednictwem systemu BDO; problem poruszony w piśmie z dnia 6 marca 2020 r., znak: DOW-S-I.7034.10.13.2020.AH; brak odpowiedzi; [4] problem dotyczący aktualizacji działu XI w ramach rejestru

W latach 2016-2020 (do 30 czerwca) na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonowały podmioty:

[1] wprowadzający baterie i akumulatory – 248 (stan na 31 grudnia 2016 r.), 237 (stan na 31 grudnia 2017 r.), 552 (stan na 31 grudnia 2018 r.)⁷³; [2] zbierający – zużyte baterie lub akumulatory – 214 (stan na 31 grudnia 2016 r.), 198 (stan na 31 grudnia 2017 r.), 188 (stan na 31 grudnia 2018 r.)⁷⁴; [3] zakłady przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów – dwa (lata 2016-2020), [4] prowadzący miejsca odbioru – 2 623 (stan na 31 grudnia 2016 r.)⁷⁵; [5] podmioty pośredniczące – brak w latach 2016-2020.

(akta kontroli tom 1 str. 332-333, tom 3 str. 15)

W latach 2016-2020 (do 30 czerwca) do UMWD wpłynęły cztery wnioski wprowadzających baterie i akumulatory o zwolnienie z obowiązków opisanych w art. 4a ustawy o bateriach i akumulatorach (dwa w 2019 r. i dwa w 2020 r.). Dwa wnioski (z 2019 r.)⁷⁶ rozpatrzono pozytywnie, dwa pozostałe (z 2020 r.)⁷⁷ były w trakcie realizacji. Na cztery ww. wnioski (na łączną kwotę pomocy *de minimis* – 3,23 zł): [1] wszystkie złożono w terminie, [2] wszystkie dotyczyły znikomych kwot pomocy publicznej, tj. na łączną kwotę 3,23 zł, w tym: 2,0 zł (dwa wnioski na kwotę 1,0 zł⁷⁸), 0,24 zł (jeden wniosek⁷⁹) oraz 0,99 zł (jeden wniosek⁸⁰), [3] do wszystkich wnioskodawcy załączyli: [a] oświadczenia o pomocy *de minimis*, o których mowa w art. 4a ust. 2 pkt 1a ustawy o bateriach i akumulatorach, [b] informacje, o których mowa w art. 4a ust. 2 pkt 1b ww. ustawy, [4] w dwóch przypadkach rozpatrzonych pozytywnie: [a] weryfikacja przedstawionych we wnioskach danych polegała na porównaniu ich z danymi WBZŚ i nie wykazała złożenia nierzetelnych danych, [b] okres rozpatrywania wniosków wyniósł 53 dni.

BDO; poruszony w piśmie z dnia 14 kwietnia 2020 r., znak: DOW-S-I.7034.10.23.2020.AH; Minister Klimatu udzielił odpowiedzi w dniu 28 kwietnia 2020 r.; [5] brak uwzględnienia w rejestrze BDO dyspozycji art. 65 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*; problem poruszony w piśmie z dnia 22 kwietnia 2020 r., znak: DOW-S-I.7034.10.39.2020.AH; Minister Klimatu przekazał ww. pismo do IOŚ-PIB; brak odpowiedzi; [6] utrata lub zmiana danych wprowadzonych do rejestru BDO przed dniem 16 grudnia 2019 r. w wyniku produkcyjnego uruchomienia właściwego systemu BDO; problem poruszony ponownie w piśmie z dnia 8 czerwca 2020 r., znak: DOW-S-I.7034.10.101.2020.AH; Minister Klimatu przekazał ww. pismo do IOŚ-PIB, odpowiedź udzielono w dniu 19 czerwca 2020 r.; [7] problem dot. aktualizacji działu XI w ramach rejestru BDO; problem poruszony ponownie w piśmie z dnia 8 czerwca 2020 r., znak: DOW-S-I.7034.10.100.2020.AH; Minister Klimatu przekazał ww. pismo do IOŚ-PIB; brak odpowiedzi; [8] brak możliwości generowania elektronicznych formularzy składanych przez podmioty za pośrednictwem BDO; problem poruszony ponownie w piśmie z dnia 9 czerwca 2020 r., znak: DOW-S-I.7034.10.91.2020.AH; Minister Klimatu przekazał ww. pismo do IOŚ-PIB; brak odpowiedzi; [9] brak platformy umożliwiającej weryfikację rocznych sprawozdań o wytwarzanych odpadach i gospodarowaniu odpadami oraz rocznych sprawozdań o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami; problem poruszony w piśmie z dnia 25 czerwca 2020 r., znak: DOW-S-I.7034.10.132.2020.AH; brak odpowiedzi.

⁷³ UMWD nie posiadał danych za lata 2019-2020 z powodu braku modułu umożliwiającego urzędowi marszałkowskim weryfikację sprawozdań o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami oraz sprawozdań o wytwarzanych odpadach i gospodarowaniu odpadami (planowany termin wprowadzania ww. modułu to 30 października 2020 r.).

⁷⁴ UMWD nie posiadał danych za lata 2019-2020 z powodu braku modułu umożliwiającego urzędowi marszałkowskim weryfikację sprawozdań o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami oraz sprawozdań o wytwarzanych odpadach i gospodarowaniu odpadami (planowany termin wprowadzania ww. modułu to 30 października 2020 r.).

⁷⁵ [1] dane za lata 2017-2018 – w trakcie szacowania; [2] UMWD nie posiadał danych za lata 2019-2020 z powodu braku modułu umożliwiającego urzędowi marszałkowskim weryfikację sprawozdań o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami oraz sprawozdań o wytwarzanych odpadach i gospodarowaniu odpadami (planowany termin wprowadzania ww. modułu to 30 października 2020 r.).

⁷⁶ Wnioskodawców (id-rok wniosku): [1] 932221797-2019, [2] 21694756-2019.

⁷⁷ Wnioskodawców (id-rok wniosku): [1] 21694756-2020, [2] 367927882-2020.

⁷⁸ Wnioskodawców (id-rok wniosku): [1] 932221797-2019, [2] 21694756-2019.

⁷⁹ Wnioskodawcy (id-rok wniosku): 21694756-2020.

⁸⁰ Wnioskodawcy (id-rok wniosku): 367927882-2020.

(akta kontroli tom 3 str. 14, 301-383, tom 6 str. 120-128)

2. W latach 2016-2020 (do 30 czerwca) na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonowały dwa podmioty prowadzące recykling zużytych baterii lub akumulatorów zobowiązane do składania sprawozdań dotyczących wydajności recyklingu, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy o bateriach i akumulatorach. Podmioty te w latach 2016-2019 przedłożyły ww. sprawozdania Marszałkowi Województwa.

(akta kontroli tom 3 str. 15, 384-431, tom 6 str. 129-131)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że proces weryfikacji sprawozdań, po zarejestrowaniu w systemie EZD rozpoczyna się od sprawdzenia, czy Marszałek jest właściwy do weryfikowania przedmiotowego sprawozdania, sprawdzeniu sprawozdania pod względem formalnym. Następnie sprawozdania są weryfikowane pod względem merytorycznym, tj. czy dane przedstawione w dokumencie są prawidłowe pod względem zgodności z poprzednim okresem rozliczeniowym (porównanie, czy rząd wielkości przedstawionych danych nie odbiega znacząco od danych wskazanych w latach poprzednich), czy jest zgodność wykazanych mas zużytych baterii i akumulatorów przyjętych do przetworzenia oraz przetworzonych, w podziale na poszczególne frakcje, w odniesieniu do mas wejściowych i wyjściowych materiału poddanego recyklingowi oraz sprawdzana jest poprawność wyliczenia wydajności recyklingu. Jeśli weryfikacja jest pozytywna i sprawozdanie nie zawiera błędów formalnych i merytorycznych, jest ono akceptowane. Jeśli weryfikacja jest negatywna, wówczas podmiot jest zawiadamiany o potrzebie złożenia korekty lub złożenia wyjaśnień.

(akta kontroli tom 6 str. 182-183)

3. W latach 2016-2020 do UMWD wpłynęły następujące sprawozdania:

[1] Wprowadzających zużyte baterie i akumulatory (248 podmiotów w 2016 r., 237 w 2017 r. i 482 w 2019 r.)⁸¹, tj. sprawozdania (za rok poprzedni) o:

- [a] rodzaju, ilości i masie wprowadzanych do obrotu baterii i akumulatorów – 201 w 2016 r., 248 w 2017 r., 237 w 2018 r., 552 w 2019 r.,
- [b] osiągniętych poziomach zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych – 175 w 2016 r., 206 w 2017 r., 202 w 2018 r., 393 w 2019 r.,
- [c] wysokości należnej opłaty produktowej – 177 w 2016 r., 207 w 2017 r., 203 w 2018 r., 392 w 2019 r.,
- [d] wysokości środków przeznaczonych na publiczne kampanie edukacyjne – 191 w 2016 r., 236 w 2017 r., 217 w 2018 r., 482 w 2019 r.

(akta kontroli tom 3 str. 217-221)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że Marszałek Województwa nie ma możliwości ustalenia faktycznej liczby przedsiębiorców zobowiązanych do składania rocznych sprawozdań, w sytuacji kiedy dany przedsiębiorca nie figuruje w rejestrach przez niego prowadzonych. Jedyną możliwością stwierdzenia faktu niewywiązywania się danego przedsiębiorcy z obowiązków wynikających z ustawy o bateriach i akumulatorach są ustalenia organów kontroli, w szczególności WIOŚ oraz WIIH.

(akta kontroli tom 3 str. 438)

[2] Zbierających zużyte baterie i akumulatory (214 podmiotów w 2016 r., 198 w 2017 r., 188 w 2018 r.)⁸² – sprawozdania (za rok poprzedni) zawierające

⁸¹ Stan na 31 grudnia każdego roku.

informacje o masie zebranych i zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów – 24 w 2016 r., 29 w 2017 r., 30 w 2018 r. 29 w 2019 r.

(akta kontroli tom 3 str. 217-221)

[3] Prowadzących zakłady przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów (dwa w latach 2016-2020)⁸³, tj. informacje (za rok poprzedni) o:

- [a] rodzaju i masie przyjętych do przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów – dwa w latach 2016-2019,
- [b] rodzaju i masie przetworzonych zużytych baterii i zużytych akumulatorów – dwa w latach 2016-2019,
- [c] osiągniętych poziomach recyklingu – dwa w latach 2016-2019,
- [d] osiągniętych poziomach wydajności recyklingu – dwa w latach 2016-2019.

(akta kontroli tom 3 str. 217-221)

Na 29 wybranych sprawozdań złożonych przez wprowadzających zużyte baterie i akumulatory: [1] trzy⁸⁴ złożono po terminie, o którym mowa w art. 76 ust. 1 *uod*, [2] w żadnym przypadku nie udokumentowano przeprowadzonej weryfikacji.

(akta kontroli tom 6 str. 1-64, 148-178, 243-244)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że w przypadku trzech sprawozdań złożonych nieterminowo, opóźnienia wyniosły od trzech do czterech dni. Z uwagi na fakt, że podmioty przedłożyły sprawozdania bez wezwania i wniosły należne opłaty nie podejmowano wobec tych podmiotów działań dyscyplinujących.

(akta kontroli tom 6, str. 247, 249)

W badanym okresie złożono łącznie 129 sprawozdań⁸⁵, w których zadeklarowano nieosiągnięcie wymaganych poziomów zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów.

(akta kontroli tom 3 str. 22)

W latach 2016-2020 Marszałek Województwa:

- wydał (w 2016 r.) jedną decyzję ustalającą zaległość z tytułu opłaty produktowej (art. 43 ust. 1 ustawy *o bateriach i akumulatorach*),
- nie wydał żadnej decyzji ustalającej dodatkową opłatę produktową (art. 42 ust. 2 ustawy *o bateriach i akumulatorach*),
- nie wszczywał postępowań egzekucyjnych w stosunku do podmiotów, które nie wniosły opłaty produktowej.

(akta kontroli tom 3 str. 22)

4. W latach 2016-2019, stosownie do art. 56 ust. 2 ustawy *o bateriach i akumulatorach*, do UMWD wpłynęło łącznie 119 sprawozdań⁸⁶ o wysokości pobranej opłaty depozytowej i przekazanej nieodebranej opłaty depozytowej przez sprzedawców detalicznych baterii kwasowo-ołowiowych lub akumulatorów kwasowo-ołowiowych, z czego: [a] 18 złożono nieterminowo⁸⁷ – opóźnienia wyniosły od jednego do 200 dni (UMWD nie podejmował żadnych działań), [b] w przypadku

---

⁸² Stan na 31 grudnia każdego roku.

⁸³ Stan na 31 grudnia każdego roku.

⁸⁴ [1] sprawozdanie za 2016 r. (o rodzaju, ilości i masie wprowadzonych do obrotu baterii i akumulatorów) złożone 20 marca 2017 r. (firma MAB [...]), [2] sprawozdanie za 2016 r. (o wysokości należnej opłaty produktowej) złożone 20 marca 2017 r. (firma MAB [...]), [3] sprawozdanie za 2018 r. (o wysokości środków przeznaczonych na publiczne kampanie edukacyjne) nadane 19 marca 2019 r. i faktycznie dostarczone 22 marca 2019 r.

⁸⁵ W tym: dziewięć w 2016 r., 13 w 2017 r., 11 w 2018 r. oraz 96 w 2019 r.

⁸⁶ W tym: 28 w 2016 r., 28 w 2017 r., 26 w 2018 r. oraz 37 w 2019 r.

⁸⁷ W tym: cztery w 2016 r., cztery w 2017 r., trzy w 2018 r. i siedem w 2019 r.

jednego (w 2018 r.) podpis był niezgodny z danymi zawartymi w Krajowym Rejestrze Sądowym (podmiot przedłożył korektę).

(akta kontroli tom 3 str. 24-28)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że [...] *marszałek województwa nie dysponuje możliwością ustalenia faktycznej liczby przedsiębiorców zobowiązanych do składania rocznych sprawozdań, w sytuacji, kiedy dany przedsiębiorca nie figuruje w rejestrach przez niego prowadzonych. Ponadto sprzedawcy detaliczni baterii kwasowo-ołowiowych lub akumulatorów kwasowo-ołowiowych, nie są obowiązani do uzyskania wpisu do rejestru BDO. Natomiast, zgodnie z art. 56 ust. 2 powołanej ustawy sprzedawca detaliczny jest obowiązany do sporządzenia i przedłożenia marszałkowi województwa, w terminie do dnia 15 marca roku następującego po roku, w którym nastąpiło pobranie opłaty depozytowej, sprawozdania o wysokości pobranej opłaty i przekazanej nieodebranej opłaty depozytowej. [...].*

(akta kontroli tom 3 str. 7-8)

5. W latach 2016-2019, mimo funkcjonowania odpowiednio 214, 198, 188 podmiotów zbierających baterie i akumulatory, zaświadczenia o zebranych zużytych bateriach przenośnych lub zużytych akumulatorach przenośnych przedłożyły odpowiednio: trzy (w 2016 r. i w 2017 r.) oraz dwa (w 2018 r. i 2019 r.) podmioty. Zaznaczyć jednak należy, że obowiązek wydania zaświadczenia, zgodnie z art. 59 ust. 1 ustawy o *bateriach i akumulatorach* dotyczy: [a] zbierających przenośne zużyte baterie i akumulatory, [b] tylko wówczas, gdy zbierający przenośne, zużyte baterie lub akumulatory zbierał je w imieniu podmiotu wprowadzającego je do obrotu lub podmiotu pośredniczącego, z którym/i ma podpisaną umowę na taką usługę. Wobec powyższego, liczba funkcjonujących w poszczególnych latach, na terenie województwa dolnośląskiego, podmiotów zbierających zużyte baterie lub zużyte akumulatory, zgodnie z *uod*, nie jest tożsama z liczbą podmiotów, które przedkładały Marszałkowi Województwa zaświadczenia o zebranych zużytych przenośnych bateriach i akumulatorach (*ustawa o bateriach i akumulatorach*). Nie podejmowano żadnych działań w stosunku do podmiotów składających zaświadczenie nieterminowo.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił także, że *ustawa o bateriach i akumulatorach* nie określa terminu na przekazanie marszałkowi województwa ww. zaświadczenia.

(akta kontroli tom 3 str. 29)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD podał, że w latach 2016-2020 Marszałek Województwa nie przeprowadzał kontroli przestrzegania przepisów ustawy o *bateriach i akumulatorach* w zakresie zbierania zużytych baterii lub akumulatorów. Zgodnie z brzmieniem art. 70 ust. 1 ustawy o *bateriach i akumulatorach* marszałek województwa sprawuje kontrolę przestrzegania przepisów ustawy w zakresie objętym właściwością tego organu, w szczególności w zakresie opłaty produktowej, opłaty depozytowej oraz wykorzystania środków przekazywanych przez wprowadzających baterie lub akumulatory na publiczne kampanie edukacyjne.

(akta kontroli tom 3 str. 9)

6. W latach 2016-2019 Marszałek Województwa przeprowadził łącznie siedem kontroli przestrzegania przepisów ustawy o *bateriach i akumulatorach*⁸⁸. W dwóch

⁸⁸ W tym: pięć w 2016 r. (nr: 3/2016, 4/2016, 5/2016, 2/2016, 1/2016) i dwie w 2017 r. (nr 1/2017, 2/2017).

kontrolach nie stwierdzono nieprawidłowości. W pozostałych kontrolach stwierdzono: [1] brak sprawozdań, [2] błędne wypełnienie sprawozdań, brak wykazu punktów zbierania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, brak umowy z prowadzącym zakład przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów oraz nieosiągnięcie wymaganych przepisami poziomów zbierania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, [3] nieterminową wpłatę na kampanie edukacyjne, [4] nieterminowe przedłożenie sprawozdań.

(akta kontroli tom 3 str. 30-32, tom 6 str. 65-119)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD podał, że w badanym okresie Marszałek Województwa nie zwracał się do GIOŚ o przeprowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ustawy o *bateriach i akumulatorach*.

(akta kontroli tom 3 str. 12)

7. Na stronie internetowej UMWD⁸⁹ zamieszczono wykaz miejsc odbioru oraz podmioty zbierające zużyte akumulatory. Powyższe wykazy, zgodnie z tytułami odnośników (linków⁹⁰) do poszczególnych wykazów, zawierały informacje z 2016 r., przy czym z treści tytułu tabeli zawierającej wykaz miejsc odbioru oraz zbierających zużyte akumulatory wynikało, że jest to wykaz dotyczący 2014 r.

(akta kontroli tom 3 str. 222-227)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że wykaz miejsc odbioru został zaktualizowany za rok 2016, natomiast kolejne lata są w trakcie szacowania. W wykazie zamieszczonym na stronie internetowej UMWD omyłkowo nie zaktualizowano tytułu tabeli. Przyczyną powyższego opóźnienia w aktualizacji ww. wykazu były braki kadrowe oraz znaczne obciążenie pracowników wydziału.

(akta kontroli tom 6 str. 441-442)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD podał, że Marszałek Województwa nie weryfikował wykazu miejsc odbioru i podmiotów zbierających zużyte baterie lub zużyte akumulatory.

(akta kontroli tom 3 str. 13)

8. Sprawozdania za lata 2016-2018 o masie wprowadzonego do obrotu sprzętu EE i wysokości należnych opłat produktowych, sporządzane przez wprowadzających ten sprzęt, były składane do GIOŚ.

Jak wskazał Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD, w każdym przypadku, gdy na rachunek Urzędu Marszałkowskiego wpływały środki z tytułu opłaty produktowej za nieosiągnięcie odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, występowało do GIOŚ o przekazanie kopii ww. sprawozdań i wysokości opłat produktowych. Zgodnie z art. 33 w związku z art. 133 ustawy o *zużytych sprzęcie EE*, rozliczenia zabezpieczenia wniesionego przez wprowadzających sprzęt, do 2019 r. (za 2018 r.) dokonywał GIOŚ. Ponadto od 16 grudnia 2019 r., tj. od dnia produkcyjnego uruchomienia BDO, marszałkowie województw utracili możliwość generowania raportów z rejestru BDO. Z tych powodów w UMWD nie była znana liczba wprowadzających sprzęt EE oraz zobowiązanych do składania ww. sprawozdań. Według informacji dostępnych w Urzędzie Marszałkowskim na terenie województwa dolnośląskiego nie było organizacji odzysku sprzętu EE.

(akta kontroli tom 1 str. 261-262, 332, tom 3 str. 47-50, 64-67)

⁸⁹ Pod adresem: <http://bip.umwd.dolnyslask.pl/dokument,iddok,4829,idmp,22,r,r>.

⁹⁰ [1] wykaz miejsc odbioru baterii i akumulatorów – <http://bip.umwd.dolnyslask.pl/plik.php?id=1347953&wer=1>;
[2] wykaz zbierających zużyte baterie i akumulatory <http://bip.umwd.dolnyslask.pl/plik.php?id=1347952&wer=1>

Marszałek Województwa dwukrotnie dokonał zwolnień z uiszczenia opłaty produktowej przez wprowadzających sprzęt EE. Ubiegający się o zwolnienie spełniali kryteria z art. 76 ust. 1 ustawy o *użytych sprzęcie EE*.

(akta kontroli tom 3 str. 230-272)

Wprowadzający sprzęt EE, który nie osiągnął wymaganego minimalnego rocznego poziomu zbierania użytego sprzętu, odzysku lub przygotowania do ponownego użycia i recyklingu użytego sprzętu, miał obowiązek wnieść opłatę produktową na rachunek UMWD w terminie do 15 marca roku następującego po roku którego opłata dotyczy. Takich wpłat dokonano siedem za 2016 r., pięć za 2017 r., cztery za 2018 r. oraz sześć za 2019 r. – łącznie 22. Liczba wpłat po terminie wyniosła 13, w tym sześć za 2016 r., cztery za 2017 r., dwie za 2018 r. oraz jedna za 2019 r.

(akta kontroli tom 3 str. 54-63)

Na podstawie otrzymanych z GIOŚ kopii sprawozdań o masie wprowadzonego do obrotu sprzętu EE i wysokości należnych opłat produktowych za lata 2016-2018, Urząd dokonywał ich weryfikacji pod względem formalnym i merytorycznym.

(akta kontroli tom 3 str. 47-49, 297-300)

9. Marszałek Województwa dwukrotnie dokonał zwolnień wprowadzających sprzęt z obowiązku prowadzenia kampanii edukacyjnych na podstawie art. 15 ust. 7 ustawy o *użytych sprzęcie EE*. Wnioskodawcy spełniali kryteria dotyczące zwolnienia oraz złożyli stosowne oświadczenia o pomocy *de minimis*. Marszałek Województwa nie wydawał decyzji określających zobowiązania z tytułu naruszenia ciężących na wprowadzających sprzęt obowiązków w zakresie prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych.

(akta kontroli tom 3 str. 50-51, 273-300)

10. Do UMWD wpływały sprawozdania z audytów od 11 podmiotów zobowiązanych do przeprowadzenia audytu – wszystkie prowadziły zakład przetwarzania⁹¹. Przeprowadzono 24 audyty, w tym dziewięć po wyznaczonym terminie. W Urzędzie weryfikowano spełnianie przez audytora wymogów określonych w art. 67 ustawy o *użytych sprzęcie EE* oraz czy zakres audytu był zgodny z wymogami art. 68 cyt. ustawy. Dziewięć sprawozdań z audytu zostało przekazanych Marszałkowi Województwa po terminie, wyznaczonym na 15 maja roku następującego po roku kalendarzowym, którego audyt dotyczył. W takiej sytuacji – zgodnie z art. 93 ww. ustawy, karę pieniężną wymierzał w drodze decyzji właściwy wojewódzki inspektor ochrony środowiska. W UMWD nie weryfikowano ustaleń audytu, ponieważ – jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska Urzędu Marszałkowskiego – zgodnie z art. 86 ust. 1 ww. ustawy, organem właściwym do przeprowadzenia kontroli zakładu przetwarzania jest wojewódzki inspektor ochrony środowiska.

(akta kontroli tom 3 str. 51, 69)

W latach 2016-2020 na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonowało: [1] 657 podmiotów wprowadzających pojazdy (stan na 27 lipca 2020 r.)⁹²,

⁹¹ Na podstawie art. 66 ust. 1 i 2 ustawy o *użytych sprzęcie EE*, organizacja odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz prowadzący zakład przetwarzania są obowiązani do przeprowadzenia rocznego audytu zewnętrznego w terminie do dnia 30 kwietnia roku następującego po roku kalendarzowym, którego dotyczy.

⁹² Brak danych – zgodnie z przepisami ustawy o *recyklingu pojazdów* podmioty będące wprowadzającym sprzęt i autoryzowanym przedstawicielem oraz wprowadzającym sprzęt i autoryzowanym przedstawicielem oraz wprowadzającym pojazdy w latach 2016-2019 były obowiązane do składania rocznych sprawozdań (za lata 2015-2018) do GIOŚ. W 2020 r. powyższe sprawozdania (za 2019 r.), stosownie do zapisów *uod* (dział V, rozdział 2), będą składane w BDO (przez wypełnienie elektronicznego formularza, za pośrednictwem indywidualnego konta) i weryfikowane przez marszałka województwa, przy czym ustawa dotycząca SARS-CoV-2 spowodowała przesunięcie terminu na złożenie ww. sprawozdań do 11 września 2020 r. Z informacji

[2] 51 przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu (liczba podmiotów) (stan na 31 grudnia 2016 r.), 54 (stan na 31 grudnia 2017 r.), 55 (stan na 31 grudnia 2018 r.), 54 (stan na 31 grudnia 2019 r.), 48 (stan na 30 czerwca 2020 r.)⁹³, [3] sześciu przedsiębiorców prowadzących punkty zbierania pojazdów (stan na 31 grudnia lat 2016-2019 oraz 30 czerwca 2020 r.)⁹⁴. Na terenie województwa dolnośląskiego nie było przedsiębiorców użytkujących strzępiarki (stan na 31 grudnia lat 2016-2019 oraz 30 czerwca 2020 r.).

(akta kontroli tom 1 str. 261-263, 332)

11. W opublikowanym na stronie internetowej BIP UMWD wykazie przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu oraz punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji (stan na 5 sierpnia 2020 r.) wykazano 65 przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu pojazdów (41 „czynnych”)⁹⁵ oraz 10 przedsiębiorców prowadzących punkty zbierania pojazdów (dwóch „czynnych”)⁹⁶.

(akta kontroli tom 3 str. 121-135)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD podał, że w okresie objętym kontrolą na terenie województwa dolnośląskiego nie funkcjonowały stacje demontażu położone na terenie zamkniętym w rozumieniu przepisów ustawy *Prawo geodezyjne i kartograficzne*, w związku z tym mimo obowiązku wynikającego z art. 40 ust. 7 ustawy *o recyklingu pojazdów*, RDOŚ nie przekazywał Marszałkowi Województwa informacji niezbędnych do prowadzenia wykazu przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu oraz punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji.

(akta kontroli tom 1 str. 360)

Publikowany na stronie internetowej BIP UMWD wykaz przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu oraz punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji na terenie województwa dolnośląskiego, w latach 2016-2020 aktualizowany był 31-krotnie.

(akta kontroli tom 6 str. 140-147)

12. Zgodnie z przepisami ustawy *o recyklingu pojazdów* podmioty będące wprowadzającym sprzęt i autoryzowanym przedstawicielem oraz wprowadzającym sprzęt i autoryzowanym przedstawicielem oraz wprowadzający pojazdy w latach 2016-2019 były obowiązane do składania rocznych sprawozdań (za lata 2015-2018) do GIOŚ. W 2020 r. powyższe sprawozdania (za 2019 r.), stosownie do przepisów *uod* (dział V, rozdział 2), będą składane w BDO i weryfikowane przez Marszałka Województwa.

(akta kontroli tom 1 str. 261-162)

---

uzyskanej od Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami z dnia 26 czerwca 2020 r. (mimo zapytania kierowanego do Instytutu Ochrony Środowiska, tj. pod adres: um.bdo@ios.edu.pl) – planowana data wprowadzenia modułu umożliwiającego marszałkom weryfikację sprawozdań to 30 października 2020 r.). Stan na 27 lipca 2020 r. – od dnia 16 grudnia 2019 r., tj. od dnia produkcyjnego uruchomienia właściwego systemu BDO, marszałkowie województw utracili możliwość generowania raportów z rejestru BDO zawierających podstawowe dane o podmiotach (m.in. informacje o nazwie, numerze rejestrowym, NIP, adresie siedziby i statucie wniosku) w podziale na rodzaj prowadzonej przez nich działalności i/lub według stanu na konkretny dzień. Wobec powyższego jedyną daną, jaką dysponuje UMWD, to dane o liczbie podmiotów wprowadzających pojazdy (Dział III tabela 1 – Wprowadzający pojazdy) według stanu na dzień 27 lipca 2020 r.

⁹³ Dane na podstawie wydanych przez Marszałka Województwa.

⁹⁴ Dane na podstawie informacji przekazywanych do Marszałka Województwa przez starostów lub prezydentów miast na prawach powiatu.

⁹⁵ W tym 24, którzy w ww. okresie zakończyli lub zawiesili działalność lub wobec których wszczęto postępowania w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia decyzji.

⁹⁶ W tym ośmiu, którzy w ww. okresie zakończyli działalność.

Według zamieszczonego na stronie internetowej BIP UMWD wykazu przedsiębiorców prowadzących działalność demontażu pojazdów oraz punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji, w latach 2016-2020 na terenie województwa dolnośląskiego działało:

- 65 podmiotów prowadzących działalność demontażu pojazdów, z czego 24 w ww. okresie zakończyło lub zawiesiło działalność. Na 65 ww. podmiotów, 61 wywiązało się z obowiązku przedkładania sprawozdań. W przypadku trzech: [a] jeden podmiot, mimo że rozpoczął działalność w 2017 r.⁹⁷ nie złożył sprawozdania za 2017 r., [b] jeden podmiot, której termin jednej decyzji⁹⁸ minął 21 stycznia 2017 r., a drugiej⁹⁹ minie 22 czerwca 2024 r. nie złożył sprawozdania za 2018 r., [c] jeden podmiot, tj. KOL [...] An. [...] Wit [...] ¹⁰⁰, przejmujący działalność po drugim podmiocie, tj. KOL [...] Ar [...] Wit [...] ¹⁰¹, nie złożył sprawozdania za 2017 r. Wszystkie ww. przypadki niezłożenia sprawozdania, do zakończenia kontroli NIK były w trakcie wyjaśniania;
- sześć podmiotów prowadzących punkty zbierania pojazdów, z których dwa prowadziły jednocześnie stacje demontażu i złożyły sprawozdania.

(akta kontroli tom 1 str. 366-376, 380-385, tom 3 str. 125-135, tom 6 str. 135-136)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą wszyscy zobowiązani przedsiębiorcy prowadzący stacje demontażu uiszcili opłaty za nieosiągnięcie wymaganego poziomu odzysku i recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji, wobec czego Marszałek Województwa nie korzystał z uprawnienia wynikającego z art. 28 ust. 6 ustawy o recyklingu pojazdów.

(akta kontroli tom 1 str. 364-365)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił także, że analiza i weryfikacja przedkładanych sprawozdań przez prowadzących stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji w latach 2016-2020 polegała na rejestracji w systemie pocztowym EZD, weryfikacji formalnej¹⁰² i weryfikacji pod względem merytorycznym. Zastępca Dyrektora Wydziału podał, że w przypadku pozytywnej weryfikacji formalnej i merytorycznej sprawozdanie zostaje wprowadzone do elektronicznej bazy danych WSO, zaś w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości wysyłane jest wezwanie o złożenie stosownych wyjaśnień bądź przedłożenie korekty sprawozdania. Jeżeli zachodził przypadek braku opłaty recyklingowej lub zaniżonej wpłaty, podejmowane są działania przewidziane w trybie egzekucji administracyjnej.

(akta kontroli tom 6 str. 136-137)

Na 17 wybranych sprawozdań (dotyczących pięciu przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu pojazdów), dokumentacja prowadzona w UMWD: [1] nie

⁹⁷ Decyzja Marszałka Województwa z dnia 10 listopada 2017 r., nr SD-64/2017, znak DOW-S-V.7221.32.2017.KP.

⁹⁸ Decyzja Marszałka Województwa z dnia 23 czerwca 2014 r., nr SD-27/2014, znak DWO-S-V.7221.74.2014.AK.

⁹⁹ Decyzja Marszałka Województwa z dnia 3 września 2015 r., nr SD-27.1/2015, znak DWO-S-V.7221.38.2015.JS.

¹⁰⁰ Działająca na podstawie decyzji Marszałka Województwa z dnia 3 listopada 2017 r., nr SD-40.1/2017, znak DOW-S-V.7221.61.2014.KP.

¹⁰¹ Działającej na podstawie decyzji Marszałka Województwa z dnia 12 listopada 2014 r., nr SD-40/2014, znak DOW-S-V.7221.45.2014.AW.

¹⁰² Weryfikacja m.in. poprawności: [1] formularza sprawozdania, [2] danych przedsiębiorcy (adresu siedziby, adresu miejsca prowadzenia stacji demontażu, nr REGON), [3] podpisu osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy.

zawierała dokumentów potwierdzających dokonanie weryfikacji formalnej i/lub merytorycznej (dwóch przedsiębiorców, osiem sprawozdań), [2] zawierała korespondencję e-mail potwierdzającą dokonanie weryfikacji polegającej na sprawdzeniu poprawności spójności przedstawionych w sprawozdaniu danych (trzech przedsiębiorców, dziewięć sprawozdań).

(akta kontroli tom 6 str. 139)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że weryfikacja rocznych sprawozdań o pojazdach wycofanych z eksploatacji odbywa się poprzez zestawienie danych zawartych w zbiorczych zestawieniach danych, stanowiących ich integralną część, tj. na sprawdzeniu spójności przedstawionych w sprawozdaniach danych.

(akta kontroli tom 6 str. 180-181)

13. W kontrolowanym okresie Marszałek Województwa, stosownie do art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o opakowaniach prowadził w systemie teleinformatycznym (w ramach systemu SOZAT¹⁰³) zbiór dokumentów, m.in. DPO¹⁰⁴ oraz DPR¹⁰⁵, przekazywanych przez przedsiębiorców prowadzących gospodarkę opakowaniami.

W Urzędzie Marszałkowskim nie obowiązywała w tym zakresie pisemna procedura, weryfikacja kompletności dokumentów DPO i DPR, a odbywała się w następujący sposób:

- dokumenty, po ich zarejestrowaniu w elektronicznym systemie pocztowym (w skróconej nazwie EZD¹⁰⁶) były dekretowane na pracowników zajmujących się weryfikacją rocznych sprawozdań,
- pracownicy sprawdzali czy Marszałek Województwa był właściwy do ich weryfikacji, badali dokument pod względem formalnym, weryfikowali go również pod względem merytorycznym,
- wprowadzano dokument do Wojewódzkiego Banku Zanieczyszczeń Środowiska (WBZŚ)¹⁰⁷ w module *Rejestr DPO i DPR*.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że w przypadku stwierdzenia przez pracownika istotnych nieprawidłowości w dokumentach DPO czy DPR (np. niewłaściwa kwalifikacja procesu odzysku), podmiot wystawiający dokument był telefonicznie informowany o konieczności sporządzenia korekty, powołał się ponadto na brak przepisów prawnych w zakresie żądania złożenia korekty tych dokumentów. Zdaniem Zastępcy Dyrektora Wydziału faktyczną możliwość pełnej i rzetelnej weryfikacji dokumentów DPO i DPR zapewnia dopiero kontrola, prowadzona na podstawie art. 53 ust. 2 ustawy o opakowaniach (przeprowadzana raz na trzy lata).

Badanie szczegółowe przeprowadzone na próbie 11 dokumentów – wybranych losowo 10 DPR i jednego DPO¹⁰⁸, przekazanych przez przedsiębiorców w latach

---

¹⁰³ Zawierającego moduł *Weryfikacja opłaty produktowej za produkty i opakowania wraz z rejestrem DPO i DPR* z następującymi informacjami: data złożenia dokumentu, rodzaj dokumentu, rok sprawozdawczy, numer ewidencyjny dokumentu, dane prowadzącego recykling, dane wprowadzającego produkty w opakowaniach lub organizacji odzysku opakowań, dla których wydano dokument, kod odpadu, rodzaj odpadu, masa odpadów przyjętych do recyklingu, nr karty przekazania odpadów potwierdzającej przyjęcie odpadów opakowaniowych przez prowadzącego recykling oraz proces recyklingu.

¹⁰⁴ DPO – rozumie się przez to dokument potwierdzający inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych, w tym określający masę tych odpadów i sposób ich odzysku.

¹⁰⁵ DPR – rozumie się przez to dokument potwierdzający recykling odpadów opakowaniowych, w tym określający masę tych odpadów i sposób ich recyklingu.

¹⁰⁶ Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją.

¹⁰⁷ Moduł systemu SOZAT służący do poboru, weryfikacji, redystrybucji oraz windykacji opłat środowiskowych oraz do zbierania i przetwarzania informacji o środowisku i jego ochronie.

2016-2020¹⁰⁹ wykazało, że wszystkie zostały wystawione na poprawnych wzorach¹¹⁰, wskazano w nich kody odpadów, które były opakowaniami. Zostały one przesłane do Urzędu Marszałkowskiego w terminie wynikającym z art. 23 ust. 10 ustawy o *opakowaniach*¹¹¹. Tylko na jednym dokumencie DPR (za I kwartał 2016 r., nr 3/IKW/R) stwierdzono brak formalny, tj. w pozycji, gdzie powinna znaleźć się data wydania, znak oraz termin obowiązywania decyzji zezwalającej na prowadzenie działalności oraz nazwa organu, który wydał decyzję dla prowadzącego recykling, widniał tylko znak decyzji. Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że ww. dokument został wystawiony przez przedsiębiorcę działającego na podstawie zezwolenia na przetwarzanie odpadów udzielonego decyzją Marszałka Województwa Dolnośląskiego, tym samym Urząd Marszałkowski był w posiadaniu przedmiotowej decyzji i na tej podstawie mógł zweryfikować wymagane dane.

W Urzędzie nie obowiązywała sformalizowana procedura weryfikacji rzetelności składanych przez przedsiębiorców sprawozdań o produktach, opakowaniach i gospodarowaniu odpadami opakowaniowymi. Praktykowano następujący sposób postępowania:

- sprawozdania, po ich zarejestrowaniu w EZD, były dekretowane na pracowników realizujących zadania związane z weryfikacją rocznych sprawozdań oraz sprawdzano właściwość Marszałka Województwa do weryfikacji tych dokumentów,
- analizowano je pod względem formalnym oraz merytorycznym,
- ostatecznie wprowadzano dokument do WBZŚ, a w przypadku konieczności jego korekty lub uzupełnienia przygotowywano wezwania w tych sprawach.

W kontrolowanym okresie Marszałek Województwa nie skorzystał z uprawnień wynikających z art. 52 ust. 3 ustawy o *opakowaniach*¹¹².

(akta kontroli str. tom 3 str. 71-91, tom 5 str. 165-196, 274-291)

14. W latach 2016-2020 Marszałek Województwa przeprowadził, na podstawie art. 53 ust. 1 i 2 ustawy o *opakowaniach*¹¹³, 31 kontroli przestrzegania i stosowania jej przepisów, w tym: osiem kontroli w 2016 r., 11 kontroli w 2017 r., siedem kontroli w 2018 r. oraz pięć kontroli w 2019 r. (nie przeprowadzono żadnej kontroli w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2020 r.). Dotyczyły one głównie (29 przypadków): gospodarujących odpadami opakowaniowymi w zakresie zapewnienia odzysku, w tym recyklingu odpadów opakowaniowych takiego samego rodzaju jak opakowania wprowadzone na rynek, właściwej kwalifikacji procesów przetwarzania

¹⁰⁸ W kontrolowanym okresie tylko jeden przedsiębiorca (w 2017 r.) prowadził działalność w zakresie innego niż recykling procesu odzysku odpadów opakowaniowych.

¹⁰⁹ W tym: DPR – po dwa za lata 2016-2020 i DPR za 2017 r.

¹¹⁰ Na podstawie obowiązującego do dnia 30 września 2018 r. rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie wzorów dokumentów DPO i DPR (Dz. U. poz. 1966) oraz obowiązującego od 1 października 2018 r. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2018 r. w sprawie wzorów dokumentów DPO i DPR (Dz. U. poz. 1809 ze zm.).

¹¹¹ Zgodnie, z którym przedsiębiorca prowadzący recykling lub inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych jest obowiązany przekazać marszałkowi województwa jeden egzemplarz dokumentów, o których mowa w ust. 3, w terminie 30 dni od upływu kwartału, w którym dokumenty zostały wystawione.

¹¹² W brzmieniu: Marszałek województwa, w drodze decyzji, zobowiązuje przedsiębiorcę do przedłożenia ewidencji, o której mowa w art. 22 ust. 1, oraz dokumentów DPO, DPR, EDPO lub EDPR, w przypadku, gdy sprawozdanie, o którym mowa w art. 73 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o *odpadach*, budzi wątpliwości, co do prawidłowości wypełnienia lub gdy jest to niezbędne do prowadzenia innych postępowań z zakresu ochrony środowiska należących do jego właściwości.

¹¹³ Zgodnie z którym marszałek województwa sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ustawy w zakresie objętym jego właściwością, co najmniej raz na 3 lata przeprowadza kontrolę przedsiębiorców: [1] prowadzących recykling lub inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych oraz [2] eksportujących odpady opakowaniowe oraz dokonujących wewnątrzwspólnotowej dostawy odpadów opakowaniowych.

odpadów i posiadanych decyzji na przetwarzanie odpadów, źródeł powstawania odpadów i sposobów postępowania z nimi; jedna kontrola dotyczyła naliczenia i uiszczania opłaty produktowej, przekazywania wpływów z tej opłaty, także opłaty recyklingowej; a jedna organizacji odzysku w zakresie realizacji obowiązków wprowadzających produkty w opakowaniach, w szczególności osiągania i potwierdzania poziomów odzysku, w tym recyklingu, prowadzenia ewidencji masy opakowań wprowadzonych na rynek, zgodności dokumentów DPO, DPR, EDPO, EDPR z rzeczywistym sposobem zagospodarowania odpadów opakowaniowych (m.in. w porównaniu z dokumentami ewidencji odpadów), terminów składania wniosków o wystawienie ww. dokumentów, poprawności kwalifikowania procesów przetwarzania odpadów opakowaniowych.

Kontrolom przeprowadzonym na podstawie art. 53 ust. 2 ww. ustawy podlegało¹¹⁴ 26 przedsiębiorców w 2016 r., po 27 przedsiębiorców w 2017 r. i 2018 r., 24 przedsiębiorców w 2019 r. i 11 przedsiębiorców w 2020 r. Badanie szczegółowe wykazało, że kontrole te były przeprowadzane terminowo, tj. co najmniej raz na trzy lata.

Na 31 przeprowadzonych na podstawie art. 53 ust. 1 i 2 ustawy o *opakowaniach* kontroli, w czterech przypadkach (13%) nie stwierdzono naruszeń prawa, ustalone w pozostałych 27 kontrolach (87%) nieprawidłowości dotyczyły: niewłaściwego prowadzenia ewidencji odpadów i sporządzania dokumentów potwierdzających odzysk, braku dat wpływu na wnioskach o wydanie dokumentów potwierdzających odzysk, naruszenia warunków decyzji związanej z gospodarką odpadami, braku wpisu w rejestrze BDO, naruszenia art. 17 ust. 4¹¹⁵, art. 23 ust. 9¹¹⁶ oraz 10¹¹⁷, art. 24 ust. 2, 4, 9 oraz 10¹¹⁸, art. 30 pkt 1¹¹⁹ oraz art. 34¹²⁰ ustawy o *opakowaniach*. Skutkowało to wydaniem w 17 przypadkach zaleceń pokontrolnych, które polegały m.in. na zobowiązaniu przedsiębiorców do:

- wycofania dodatkowych dokumentów potwierdzających odzysk, sporządzenie korekt dokumentów potwierdzających odzysk, sporządzanie dokumentów ewidencji odpadów zgodnie z wymogami ustawowymi,
- zaprzestania wystawiania dokumentów potwierdzających odzysk,
- przestrzegania art. 24 ust. 4 ustawy o *opakowaniach*,

---

¹¹⁴ Na podstawie dokumentów DPR, DPO, EDPR, EDPO.

¹¹⁵ W brzmieniu: Organizacja odzysku opakowań przejmuje obowiązek wprowadzającego produkty w opakowaniach na podstawie zawartej z nim w formie pisemnej pod rygorem nieważności umowy, w odniesieniu do całej masy opakowań jednego lub kilku rodzajów, jakie wprowadzający produkty w opakowaniach wprowadził do obrotu w danym roku kalendarzowym.

¹¹⁶ W brzmieniu: Przedsiębiorca prowadzący recykling lub inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych wystawia dokument, o którym mowa w ust. 3 (DPO lub DPR), w trzech egzemplarzach, z czego jeden egzemplarz jest przeznaczony dla wystawiającego dokument przedsiębiorcy, drugi egzemplarz – odpowiednio dla wprowadzającego produkty w opakowaniach, organizacji odzysku opakowań, organizacji samorządu gospodarczego, o której mowa w art. 25 ust. 1, albo wnioskodawcy określonego w ust. 5, natomiast trzeci egzemplarz – dla marszałka województwa.

¹¹⁷ W brzmieniu: Przedsiębiorca prowadzący recykling lub inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych jest obowiązany przekazać marszałkowi województwa jeden egzemplarz dokumentów, o których mowa w ust. 3, w terminie 30 dni od upływu kwartału, w którym dokumenty zostały wystawione.

¹¹⁸ W brzmieniu: Wprowadzający produkty w opakowaniach, organizacja odzysku opakowań oraz organizacja samorządu gospodarczego, o której mowa w art. 25 ust. 1, są obowiązani przechowywać dokumenty, o których mowa w ust. 1, oraz dokumenty celne, faktury i dokumenty dotyczące transgranicznego przemieszczania odpadów, o których mowa w ust. 3, przez 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, którego dokumenty dotyczą.

¹¹⁹ W brzmieniu: Organizacja odzysku opakowań jest obowiązana: w terminie do dnia 15 marca każdego roku przedstawić marszałkowi województwa za poprzedni rok kalendarzowy zaświadczenie wydane przez bank o utrzymaniu przez nią na odrębnym rachunku bankowym lub w formie lokaty terminowej środków, o których mowa w art. 29 ust. 4 pkt 1, albo dokument potwierdzający wysokość gwarancji bankowej lub gwarancji ubezpieczeniowej, wydany przez gwaranta wskazanego w art. 29 ust. 4 pkt 2.

¹²⁰ Dotyczący obowiązku wniesienia i sposobu obliczania opłaty produktowej.

- wywiązania się z obowiązku przeprowadzenia rocznego audytu,
- zaktualizowania wpisu w rejestrze BDO, terminowe wywiązanie się z obowiązku przeprowadzenia audytu rocznego,
- uzyskania wpisu w rejestrze BDO, prowadzenia ewidencji opakowań, uiszczenia opłaty produktowej i opłaty z tytułu obowiązku prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych, sporządzenia rocznych sprawozdań,
- przedłożenia korekty rocznego sprawozdania.

Spośród 31 kontroli, 28 przeprowadzono z własnej inicjatywy Urzędu, trzy po analizie zasadności kontroli (w tym dwie po własnej analizie, a jedną w wyniku otrzymania zawiadomienia od innego podmiotu¹²¹). W związku z wynikami tych kontroli 12 razy¹²² wystąpiono do innych organów kontroli o podjęcie działań należących do ich kompetencji (w 10 przypadkach do WIOŚ i w dwóch do starostów) przekazując im dokumentację spraw.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD odnosząc się do sprawdzania zaleceń pokontrolnych wyjaśnił, że kompetencje w tym zakresie posiada WIOŚ, stąd Marszałek Województwa zwracał się do ww. organów o podjęcie odpowiednich działań. Ponadto celem wyegzekwowania od skontrolowanego przedsiębiorcy zaległej opłaty produktowej, wydał decyzję, w której została ustalona wysokość zaległości w tytułu opłaty produktowej za rok 2018.

Stosując się do art. 53 ust. 6 ustawy o opakowaniach Marszałek Województwa w latach 2016-2020 sporządził i przekazał ministrowi właściwemu do spraw klimatu (poprzednio: środowiska) oraz Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w ustawowym terminie, tj. do 15 lutego (za jednym wyjątkiem¹²³) informacje o wynikach kontroli przeprowadzonych w poprzednim roku. Badanie szczegółowe wszystkich przekazanych ww. organom informacji wykazało, przekazano rzetelne dane dotyczące wyników zrealizowanych kontroli i wynikających z nich wniosków.

(akta kontroli tom 1 str. 333, tom 3 str. 71-91, tom 5 str. 197-218, 272-292, 361-366)

15. Według posiadanych przez Urząd Marszałkowski danych, na terenie województwa dolnośląskiego następujące podmioty objęte były przepisami o gospodarowaniu opakowaniami oraz odpadami opakowaniowymi:

- w latach 2016-2020¹²⁴ odpowiednio: 14, 11, 16, 17 i pięciu przedsiębiorców w roku prowadzących recykling,
- jeden przedsiębiorca w roku 2017¹²⁵ prowadzący inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych¹²⁶,
- w latach 2016-2018¹²⁷ odpowiednio: 521, 563 oraz 633 przedsiębiorców wprowadzających produkty w opakowaniach¹²⁸,
- w latach 2016-2020¹²⁹ odpowiednio: dwie, dwie, trzy, trzy i trzy organizacje odzysku opakowań.

¹²¹ Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej.

¹²² W tym: w 2016 r. sześć raz (pięć wystąpień skierowanych do WIOŚ i jedno do starosty), w 2017 r. jeden raz (WIOŚ), w 2018 r. cztery razy (trzy wystąpienia do WIOŚ i jedno do starosty), w 2019 r. jeden raz (WIOŚ), w 2020 r. (do 30 czerwca) nie wystąpiono do innego organu kontroli.

¹²³ Informacja o wynikach kontroli za 2015 r. została przesłana do Ministra Środowiska dnia 16 lutego 2016 r., a jednodniowe opóźnienie, jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wynikało z przyczyn organizacyjnych.

¹²⁴ W latach 2016-2019, według stanu na 31 grudnia, a w roku 2020, według stanu na 30 czerwca.

¹²⁵ Według stanu na 31 grudnia.

¹²⁶ W pozostałych kontrolowanych latach, według danych dostępnych w Urzędzie Marszałkowskim żaden przedsiębiorca nie prowadził tego rodzaju działalności.

¹²⁷ Według stanu na 31 grudnia.

¹²⁸ Brak danych za rok 2019 i 2020.

¹²⁹ W latach 2016-2019, według stanu na 31 grudnia, a w roku 2020, według stanu na 30 czerwca.

Sprawozdania składane w kontrolowanym okresie przez przedsiębiorców były wprowadzane do WBZŚ (zakładka *opakowania*). W trakcie kontroli NIK nie było możliwe porównanie liczby oczekiwanych i złożonych sprawozdań o produktach, opakowaniach i gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi ze względu na nieposiadanie przez Urząd danych dotyczących oczekiwanej liczby takich sprawozdań¹³⁰.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że WBZŚ służy jedynie do poboru, weryfikacji, redystrybucji i windykacji opłat, umożliwia również rejestrację i weryfikację sprawozdań w opakowaniach w zakresie danych nieopłatowych. Marszałek Województwa nie dysponuje możliwością ustalenia faktycznej ilości przedsiębiorców zobowiązanych do składania rocznych sprawozdań, w sytuacji, gdy przedsiębiorca nie figuruje w rejestrach przez niego prowadzonych.

W Urzędzie Marszałkowskim nie obowiązywała sformalizowana procedura weryfikacji sprawozdań o produktach, opakowaniach i gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi. Wypracowano dwa sposoby postępowania, z których pierwszy dotyczył sprawozdań niegenerujących żadnych opłat, a drugi sprawozdań, z których wynikały opłata produktowa lub na publiczne kampanie edukacyjne.

Pracownicy Urzędu weryfikowali prawidłowość wykazanej w rocznych sprawozdaniach o produktach, opakowaniach i gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi składanych przez przedsiębiorców kwoty 2% wartości netto opakowań wprowadzonych przez ten podmiot do obrotu w poprzednim roku kalendarzowym (art. 19 ust. 4 ustawy o *opakowaniach*) w ramach bieżącej weryfikacji rocznych sprawozdań.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że w świetle obowiązujących przepisów Marszałek Województwa nie dysponuje możliwościami pozwalającymi na ustalenie wartości netto opakowań wprowadzonych w danym roku do obrotu przez przedsiębiorcę, który wybrał realizację obowiązków w zakresie prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych za pośrednictwem organizacji odzysku opakowań.

Według złożonych w kontrolowanym okresie przez: 177 przedsiębiorców w 2016 r., 176 przedsiębiorców w 2017 r., 185 przedsiębiorców w 2018 r. i 196 przedsiębiorców w 2019 r. sprawozdań, w których wykazano odpady opakowanie poddane recyklingowi i odzyskowi¹³¹ dominowały w 2015 r. opakowania z papieru i tektury, a w latach 2016-2018 opakowania z tworzyw sztucznych.

Badanie szczegółowe przeprowadzone na próbie pięciu losowo wybranych sprawozdaniach o produktach, opakowaniach i gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi wykazało, że cztery zostały złożone w terminie, piąte (za rok 2015) z trzyletnim opóźnieniem. Było to jedno z czterech zaległych sprawozdań wyegzekwowanych od przedsiębiorcy (wstecz od roku 2019, za który sprawozdanie zostało złożone), po wezwaniu go i przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego. W wyniku podjętych przez Urząd działań, przedsiębiorca uiszczył w dniu 19 kwietnia 2019 r. należną opłatę produktową (w wysokości 20 530,0 zł wraz z odsetkami w kwocie 3 787,0 zł). Poddane badaniu szczegółowemu sprawozdania zostały zweryfikowane, a w (jednym) przypadku, gdy sprawozdanie zawierało błędy i wymagało uzupełnienia przedsiębiorca został wezwany, po czym złożył jego korektę.

¹³⁰ Urząd Marszałkowski stwierdził brak możliwości ich oszacowania.

¹³¹ Uwzględniono tylko sprawozdania, w których odzysk i/lub recykling był >0.

(akta kontroli tom 1 str. 333, tom 3 str. 71-105, tom 5 str. 219-291, 354-360)

16. Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy o *opakowaniach* 23 dolnośląskich przedsiębiorców¹³² było zobowiązanych do przeprowadzenia rocznego audytu zewnętrznego za lata 2016-2018¹³³, z czego 22 dokonało tego w ustawowym terminie. Przedsiębiorcy zlecieli 57 audytów. Pracownicy Urzędu corocznie weryfikowali ten obowiązek. W jednym przypadku stwierdzono niewywiązanie się przedsiębiorcy z przeprowadzenia audytu za rok 2016. We wrześniu 2017 r. została przeprowadzona kontrola, w czasie której przedsiębiorca został poinformowany o nieprawidłowości. Za następny rok, tj. rok 2017, podmiot ten przeprowadził wymagany audyt.

Wszystkie sprawozdania z audytów zostały w złożone ustawowym terminie¹³⁴. Kwalifikacje sporządzających je weryfikatorów środowiskowych, wymienionych w art. 47 ustawy o *opakowaniach* były sprawdzane przez pracowników Urzędu. Badanie NIK potwierdziło, że podmioty dokonujące audytu posiadały wymagane akredytacje.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD podał, że po otrzymaniu sprawozdań z audytu każdorazowo sprawdzano i ustalono, że zostały one przeprowadzone zgodnie z wymogami wynikającymi z art. 48 ustawy o *opakowaniach*, co potwierdziło badanie szczegółowe NIK przeprowadzone na próbie pięciu sprawozdań z audytów za lata 2016-2018.

Spośród 57 przeprowadzonych audytów w 42 przypadkach (74%) nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości, w pozostałych 15 przypadkach (26%) wykazano uchybienia, które nie miały wpływu na prawidłowość wystawianych dokumentów. U żadnego z przedsiębiorców, nie zlecono więc kontroli na podstawie art. 53 ust. 2a ustawy o *opakowaniach*.

(akta kontroli tom 3 str. 71-107, tom 5 str. 271, 292-348, 361-366)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Marszałek Województwa nie weryfikował rzetelności i terminowości wydania przekazywanych mu zaświadczeń o zebranych, zużytych przenośnych bateriach i/lub akumulatorach. Zgodnie z art. 59a ust. 2 ustawy o *bateriach i akumulatorach*, zbierający zużyte baterie lub zużyte akumulatory sporządza zaświadczenie w trzech egzemplarzach, z których pierwszy otrzymuje wprowadzający baterie lub akumulatory, lub podmiot pośredniczący, z którym ma podpisaną umowę, drugi jest przekazywany marszałkowi województwa, a trzeci pozostaje u zbierającego zużyte baterie lub zużyte akumulatory.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że ustawa o *bateriach i akumulatorach* nie nakłada na marszałka województwa obowiązku

¹³² Prowadzący recykling lub inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych, którzy wystawiają dokumenty DPO oraz dokumenty DPR i posiadają zezwolenie na przetwarzanie, o którym mowa w art. 41 ustawy o *odpadach*, pozwalające na odzysk odpadów o masie przekraczającej 400 Mg, oraz eksportujący odpady opakowaniowe oraz przedsiębiorcy dokonujący wewnątrzwspólnotowej dostawy odpadów opakowaniowych, którzy wystawili w danym roku kalendarzowym dokumenty EDPR lub dokumenty WDPO potwierdzające eksport odpadów opakowaniowych lub wewnątrzwspólnotową dostawę odpadów opakowaniowych o masie przekraczającej 400 mg.

¹³³ Do zakończenia kontroli NIK nie upłynął, przedłużony do 15 listopada 2020 r. termin przekazania uwierzytelnionej kopii sprawdzania z przeprowadzonego audytu za rok 2019 (ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2, Dz. U. poz. 875).

¹³⁴ Do 15 czerwca – za lata 2016-2018.

weryfikacji ww. zaświadczeń i nie przewiduje sankcji za nierzetelne sporządzenie ww. zaświadczenia.

(akta kontroli tom 3 str. 29)

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje jednakże, że brak wyrażonego wprost w ustawie o bateriach i akumulatorach obowiązku weryfikacji ww. zaświadczeń oraz brak sankcji za nierzetelne sporządzenie ww. zaświadczenia nie stanowi uzasadnienia dla braku weryfikacji omawianych zaświadczeń. Weryfikacja rzetelności i terminowości wydawania zaświadczeń winna stanowić bowiem element realizacji przez Marszałka Województwa obowiązku wynikającego z art. 70 ust. 1 ww. ustawy, zgodnie z którym marszałek województwa sprawuje kontrolę przestrzegania przepisów ustawy w zakresie objętym właściwością tego organu. Użyty w tym przepisie zwrot „w szczególności” wskazuje na otwarty katalog obszarów, które może poddać kontroli marszałek województwa i nie stanowi ograniczenia kompetencji w zakresie weryfikacji ww. zaświadczeń. Ponadto nie można pominąć, że przeprowadzona weryfikacja umożliwiałaby także ustalenie ewentualnej zasadności zastosowania art. 92a ustawy o bateriach i akumulatorach, który przewiduje odpowiedzialność za niewydanie zaświadczenia lub wydanie go nieterminowo.

2. W latach 2016-2019, stosownie do art. 56 ust. 2 ustawy o bateriach i akumulatorach, do UMWD wpłynęło łącznie 119 sprawozdań¹³⁵ o wysokości pobranej opłaty depozytowej i przekazanej nieodebranej opłaty depozytowej przez sprzedawców detalicznych baterii kwasowo-ołowiowych lub akumulatorów kwasowo-ołowiowych, z czego: [a] 18 złożono nieterminowo¹³⁶ – opóźnienia wyniosły od jednego do 200 dni (UMWD nie podejmował żadnych działań), [b] w przypadku jednego złożony na nim (w 2018 r.) podpis był niezgodny z danymi zawartymi w Krajowym Rejestrze Sądowym (podmiot przedłożył korektę). Na 119 złożonych w UMWD sprawozdań o wysokości pobranej opłaty depozytowej i przekazanej nieodebranej opłaty depozytowej przez sprzedawców detalicznych baterii kwasowo-ołowiowych lub akumulatorów kwasowo-ołowiowych, 18 złożono nieterminowo¹³⁷, a opóźnienia wyniosły od jednego do 200 dni. W żadnym z tych przypadków, UMWD nie podjął działań.

(akta kontroli tom 3 str. 24-28)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że w ocenie Marszałka Województwa podejmowanie działań mających na celu dyscyplinowanie podmiotów składających nieterminowo sprawozdania, biorąc pod uwagę, że ww. podmioty przedłożyły stosowne sprawozdania bez wezwania oraz wniosły należne opłaty, a także mając na uwadze, że całokształtem zadań przypisanych do realizacji Marszałkowi Województwa z zakresu ustawy o bateriach i akumulatorach, zajmowała się w latach 2016-2019 jedna osoba, w niepełny wymiarze etatu, nie stanowiło priorytetu, z uwagi na konieczność realizacji pilniejszych zadań w ramach posiadanych zasobów kadrowych. Wobec powyższego, w stosunku do podmiotów nieterminowo przedkładających ww. sprawozdania, nie były podejmowane działania dyscyplinujące.

(akta kontroli tom 6 str. 256)

3. Mimo że zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy o bateriach i akumulatorach marszałek województwa sprawuje kontrolę przestrzegania przepisów ustawy w zakresie

¹³⁵ W tym: 28 w 2016 r., 28 w 2017 r., 26 w 2018 r. oraz 37 w 2019 r.

¹³⁶ W tym: cztery w 2016 r., cztery w 2017 r., trzy w 2018 r. i siedem w 2019 r.

¹³⁷ W tym: cztery w 2016 r., cztery w 2017 r., trzy w 2018 r. i siedem w 2019 r.

objętym właściwością tego organu, w szczególności w zakresie opłaty produktowej, opłaty depozytowej oraz wykorzystania środków przekazywanych przez wprowadzających baterie i akumulatory, o których mowa w art. 37 ust. 4 ww. ustawy, w latach 2016-2019 Marszałek Województwa przeprowadzając siedem kontroli przestrzegania przepisów ustawy o *bateriach i akumulatorach*¹³⁸ w niedostatecznym stopniu realizował ww. obowiązek.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że w latach 2016-2020 powodem przeprowadzenia małej liczby kontroli (żadnych w latach 2018-2020) przestrzegania przepisów wynikających z ustawy o *bateriach i akumulatorach* były braki kadrowe i znaczne obciążenie zatrudnionych pracowników wydziału.

(akta kontroli tom 3 str. 441)

4. Zamieszczone na stronie internetowej UMWD¹³⁹ wykazy miejsc odbioru oraz podmiotów zbierających zużyte akumulatory były nieaktualne. Zgodnie z tytułami odnośników (linków¹⁴⁰) do poszczególnych wykazów, zawierały informacje z 2016 r., przy czym z treści tytułu tabeli zawierającej wykaz miejsc odbioru oraz zbierających zużyte akumulatory wynikało, że jest to wykaz dotyczący 2014 r.

(akta kontroli tom 3 str. 222-227)

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że wykaz miejsc odbioru został zaktualizowany za rok 2016 r., natomiast kolejne lata są w trakcie szacowania. W wykazie zamieszczonym na stronie internetowej UMWD omyłkowo nie zaktualizowano tytułu tabeli. Przyczyną powyższego opóźnienia w aktualizacji ww. wykazu były braki kadrowe oraz znaczne obciążenie pracowników wydziału.

(akta kontroli tom 6 str. 441-442)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2016-2020 Marszałek Województwa nie występował do Ministra z propozycjami inicjatyw dotyczących zmian legislacyjnych dla poszczególnych rodzajów odpadów poużytkowych.

W przypadku odpadów poużytkowych takich jak:

[1] baterie i akumulatory: [a] prawidłowo nadzorował przestrzeganie przez podmioty ubiegające się o uzyskanie zwolnienia z obowiązków określonych w ustawie o *bateriach i akumulatorach*, [b] egzekwował od prowadzących recykling zużytych baterii lub akumulatorów realizację obowiązku przedkładania sprawozdań dotyczących wydajności recyklingu, [c] w miarę możliwości (w świetle ograniczeń wynikających z trwającego procesu budowania bazy BDO) egzekwował od przedsiębiorców realizację obowiązków w zakresie prowadzenia wykazów przewidzianych w przepisach ustawy o *bateriach i akumulatorach* i przedkładania sprawozdań rocznych, [d] nadzorował realizację obowiązku wniesienia nieodebranych opłat depozytowych przez sprzedawców detalicznych baterii lub akumulatorów samochodowych kwasowo-ołowiowych, przy czym nie podejmował działań w przypadkach nieterminowego składania sprawozdań o wysokości pobranej opłaty depozytowej i przekazanej nieodebranej opłaty depozytowej przez sprzedawców detalicznych baterii kwasowo-ołowiowych lub akumulatorów kwasowo-ołowiowych, [e] nie weryfikował zaświadczeń o zebranych i/lub przetworzonych zużytych bateriach lub zużytych akumulatorach, [f] przeprowadził

¹³⁸ W tym: pięć w 2016 r. (nr: 3/2016, 4/2016, 5/2016, 2/2016, 1/2016) i dwie w 2017 r. (nr 1/2017, 2/2017).

¹³⁹ Pod adresem: <http://bip.umwd.dolnyslask.pl/dokument,iddok,4829,idmp,22,r,r>.

¹⁴⁰ [1] wykaz miejsc odbioru baterii i akumulatorów – <http://bip.umwd.dolnyslask.pl/plik.php?id=1347953&wer=1>;
[2] wykaz zbierających zużyte baterie i akumulatory -<http://bip.umwd.dolnyslask.pl/plik.php?id=1347952&wer=1>

niewielką liczbę kontroli przestrzegania przepisów ustawy o *bateriach i akumulatorach*, tj. mimo ustawowego obowiązku, nie realizował obowiązku wynikającego z art. 70 ust. 1 ustawy o *bateriach i akumulatorach* – niedostatecznie sprawował kontrolę nad realizacją przepisów ww. ustawy, [g] udostępnił na stronie internetowej Urzędu wykaz miejsc odbioru oraz zbierających zużyte baterie i/lub akumulatory;

[2] zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny: [a] realizował zadania związane z wniesieniem, rozliczeniem i zwrotem zabezpieczenia finansowego oraz wniesieniem lub nieuiszczeniem opłaty produktowej i ewentualnym zwolnieniem z obowiązku wniesienia opłaty produktowej, [b] prawidłowo realizował zadania związane z przyjmowaniem od wprowadzających sprzęt EE dokumentów potwierdzających zwolnienie z obowiązku prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych oraz egzekwowaniem zobowiązań od wprowadzających sprzęt w przypadku naruszenia ciążących na nich obowiązków w zakresie prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych, [c] przyjmował sprawozdania z przeprowadzonych audytów w zakładach sprzętu EE;

[3] pojazdy wycofane z eksploatacji: [a] prowadził wykaz przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu oraz punkty zbierania pojazdów, [b] sprawował nadzór nad obowiązkami sprawozdawczymi podmiotów funkcjonujących na rynku recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz obowiązkami związanymi z wnoszeniem opłaty produktowej;

[4] opakowania i odpady opakowaniowe: [a] prowadził zbiór dokumentów przekazywanych przez przedsiębiorców na podstawie przepisów ustawy o *opakowaniach*, [b] prowadził kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ustawy o *opakowaniach* w zakresie objętym jego właściwością, [c] egzekwował wywiązanie się z obowiązku prowadzenia kampanii edukacyjnych przez wprowadzających produkty w opakowaniach oraz realizację obowiązków sprawozdawczych, [d] analizował i weryfikował informacje zawarte w przekazywanych przez audytorów uwierzytelnionych kopii sprawozdań z rocznych audytów zewnętrznych.

OBSZAR

3. Zapewnienie warunków dla właściwego odbioru i zagospodarowania wytwarzanych odpadów komunalnych oraz sprawowanie skutecznego nadzoru nad rynkiem odpadów komunalnych

Opis stanu faktycznego

1. Marszałek Województwa dysponował danymi o źródłach powstania odpadów komunalnych w latach 2016-2018, które pozyskiwał: ze sprawozdań gminnych składanych na podstawie *ucpg*, ze zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów, składanych na podstawie *uod* oraz z informacji zawartych w decyzjach administracyjnych związanych z przetwarzaniem odpadów komunalnych w instalacjach zlokalizowanych na terenie województwa dolnośląskiego. Bieżące monitorowanie realizacji zadań i celów określonych dla odpadów komunalnych odbywało się poprzez weryfikację ww. sprawozdań gminnych, udzielanie pozwoleń na prowadzenie działalności w zakresie przetwarzania odpadów komunalnych w instalacjach zlokalizowanych na terenie

województwa dolnośląskiego, a także weryfikację wniosków o zmianę uchwały w sprawie wykonania WPGO 2012¹⁴¹.

Odnosząc się do braku zlecenia przez Urząd dodatkowych badań (w tym badań morfologicznych odpadów) i analiz dotyczących źródeł, ilości lub sposobów zagospodarowania odpadów komunalnych oraz po procesie przetworzenia, Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD podał, że przepisy prawa nie nakładają na marszałka województwa obowiązku prowadzenia takich analiz czy badań.

Marszałek Województwa opracował sprawozdanie z realizacji WPGO 2012 za okres trzyletni, tj. od roku 2014 do 2016 roku. Zostało ono przyjęte uchwałą Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie przedłożenia sprawozdania z realizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012 Sejmikowi Województwa Dolnośląskiego oraz Ministrowi Środowiska¹⁴². W sprawozdaniu szczegółowo opisano (pkt 5.5) odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy. Termin na sporządzenie sprawozdania z WPGO 2016-2022 za lata 2017-2019 upływa z dniem 31 grudnia 2020 r.

(akta kontroli tom 2 str. 1-8, 160-171)

2. W kontrolowanym okresie do Urzędu wpłynęły złożone przez wszystkie 169 gmin województwa dolnośląskiego, w tym trzy związki międzygminne¹⁴³, sprawozdania z realizacji celów z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2016, 2017 i 2018, sporządzane w terminie do 31 marca roku następnego. Na podstawie art. 12a *ucpg* termin na złożenie sprawozdania za rok 2019 został przesunięty do 31 października 2020 r. Ze złożonych przez gminy sprawozdań: dwa za rok 2016, siedem za rok 2017 i 17 za rok 2018 zostało złożone po obowiązującym terminie. Opóźnienia wyniosły od jednego dnia do czterech miesięcy.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD odnosząc się do niepodejmowania działań w przypadku nieterminowego złożenia sprawozdań przez gminy powołał się na uprawnienia w tym zakresie przysługujące Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska (nakładanie kar w drodze decyzji).

Urząd Marszałkowski nie wprowadził pisemnych procedur weryfikacji danych z rocznych sprawozdań gminnych z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska Urzędu wyjaśnił, że przedmiotowe sprawozdania podlegały weryfikacji zgodnie ze sposobem wypracowanym w toku dotychczasowych wieloletnich analiz, tj. po rejestracji otrzymanego sprawozdania w EZD („otwarcie” sprawy i przypisanie jej danemu pracownikowi) oraz wprowadzeniu do informatycznego systemu bazy danych BDoŚ GOK¹⁴⁴ służącej gminom do sporządzenia i przekazywania przedmiotowego sprawozdania, sprawdzano je pod względem formalnym i merytorycznym.

W zakresie weryfikacji danych z rocznych sprawozdań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi Urząd współpracował z WIOŚ. Liczba informacji otrzymanych od WIOŚ w zakresie stwierdzonych uchybień w przekazanych

¹⁴¹ Zmiany do planu z 2012 r. wprowadzono 13 razy, dotyczyły one liczby oraz rodzajów instalacji regionalnych i zastępczych na terenie województwa.

¹⁴² http://bip.umwd.dolnyslask.pl/dokument_druk.php?iddok=42419&idmp=577&r=

¹⁴³ Tj. Związek Międzygminny Eko Siódemka (gmina wiejska Cieszków) – sprawozdania za rok: 2016 i 2017, Związek Gmin Zagłębia Miedziowego – sprawozdania za rok: 2016, 2017 i 2018 oraz Związek Międzygminny Słęża-Oława – sprawozdania za rok: 2016, 2017 i 2018.

¹⁴⁴ Baza Danych o Środowisku – Gospodarka Odpadami Komunalnymi.

sprawozdaniach gminnych z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi wyniosła siedem w 2016 r., 107 w 2017 r. oraz 52 w 2018 r.

Marszałek Województwa w przypadku stwierdzenia błędów w sprawozdaniach, na podstawie art. 9r *ucpg*, wzywał odpowiednio wójtów, burmistrzów czy prezydentów miast ich do uzupełnienia lub poprawienia w terminie 30 dni, a w przypadku drugiego czy kolejnego wezwania – w terminie 14 dni. Wystosowano takich wezwań: 40 w roku 2016, 45 w roku 207 i 149 w roku 2018.

Ze złożonych sprawozdań wynikało, że niektóre gminy nie osiągnęły wymaganego w poszczególnych latach poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, tj. dwie gminy w 2016 r., trzy gminy w 2017 r. i 21 gmin w 2018 r. Ze złożonych przez gminy sprawozdań wynikało również, że tylko cztery gminy w roku 2017 i pięć gmin w roku 2018 osiągnęło poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że o powyższym fakcie nie zawiadamiał WIOŚ, ponieważ w odniesieniu do sprawozdań za lata 2016-2018 nie miał takiego obowiązku.

Weryfikacja składanych przez gminy sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami za lata 2016-2018 odbywała się na podstawie posiadanych przez Urząd informacji (np. wydanych decyzji¹⁴⁵, pozwoleń).

Badanie szczegółowe dotyczące 15 gmin wezwanych do skorygowania sprawozdań (po pięć z każdego okresu sprawozdawczego, tj. z lat 2016-2018) wykazało, że nie żądano przedłożenia dokumentacji źródłowej dotyczącej sporządzanych sprawozdań (np. ewidencji odpadów).

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD powołał się w tej sprawie na art. 9p ust. 1 *ucpg*, według którego to wójt, burmistrz i prezydent miasta jest obowiązany do weryfikacji danych zawartych w sprawozdaniach otrzymanych od podmiotów gospodarujących odpadami komunalnymi, w tym do wglądu do prowadzonych przez te podmioty ewidencji i dokumentów.

W Urzędzie nie opracowano wytycznych/poradników dla gmin w celu ich wsparcia w sporządzaniu rocznych sprawozdań. Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że Urząd od 2013 r. stale wspomaga gminy w zakresie sporządzania rocznych sprawozdań z gospodarowania odpadami komunalnymi, np. poprzez: przeprowadzony w tym zakresie cykl warsztatów (październik i listopad 2013 r. i 2014 r. oraz marzec 2019 r.), bieżące udzielanie informacji przez pracownika weryfikującego sprawozdania gminne oraz udostępnienie systemu informatycznego BDoŚ GOK (Baza Danych o Środowisku Gospodarka Odpadami Komunalnymi).

(akta kontroli tom 2 str. 9-111, 155-171, tom 4 str. 409-500)

3. Marszałek Województwa terminowo przekazał ministrowi właściwemu do spraw środowiska zbiorcze sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za pośrednictwem poczty za rok 2016 w dniu 14 lipca 2017 r.¹⁴⁶ oraz za pośrednictwem platformy ePUAP: za 2017 r. w dniu 13 lipca

¹⁴⁵ Dotyczy: sposobu zagospodarowania i ilości przetworzonych odpadów.

¹⁴⁶ Korekta tego sprawozdania za pośrednictwem platformy ePUAP została przekazana Ministrowi Środowiska dnia 13 października 2017 r.

2018 r.¹⁴⁷, a za 2018 r. w dniu 15 lipca 2019 r. Przekazane sprawozdania zawierały wszystkie wymagane dane.

Badanie szczegółowe w zakresie podanej w sprawozdaniach informacji o osiągniętych poziomach recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wykazało, że, z wyjątkiem sprawozdania za rok 2016, gdzie w pięciu przypadkach (na 169 gmin) podano błędne dane (co zostało szczegółowo opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*), sprawozdania Marszałka Województwa wynikały z rocznych sprawozdań gminnych z realizacji zadań zakresu gospodarowania odpadami. Z tego samego badania wynikało, że pomimo poprawienia danych przez 11 gmin w 2017 r., nie dokonano ponownej korekty i nie przesłano Ministrowi Środowiska sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przez Marszałka Województwa za rok 2016 z informacjami wynikającymi ze sprawozdań gminnych (co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*). W trakcie kontroli NIK, Urząd przygotowywał korektę sprawozdania za rok 2018 (47 gmin poprawiło sprawozdania roczne za ten okres).

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że przewiduje się przedłożenie korekty sprawozdania z realizacji zadań za 2018 r. niezwłocznie, nie później niż w pierwszym kwartale 2021 r., a weryfikację i ostateczne akceptację sprawozdań utrudniają powtarzalność błędów i wielokrotność składanych korekt.

Minister Środowiska wezwał Marszałka Województwa do weryfikacji sprawozdania za rok 2016 oraz za rok 2017, w wyniku czego zostały przesłane wymagane korekty sprawozdań. Korekta sprawozdania za rok 2016 Ministrowi Środowiska została przesłana w terminie wynikającym z art. 9s ust. 4 *ucpg*, tj. dnia 13 października 2017 r. Korekta sprawozdania za rok 2017 została przesłana dnia 6 września 2018 r., tj. z czterodniowym opóźnieniem.

Sprawozdania Marszałka Województwa z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami, sporządzane w oparciu o sprawozdania wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zawierały wszystkie wymagane informacje, tj. m.in. rodzaje i ilości odpadów komunalnych przekazywanych do poszczególnych instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania, a w przypadku odpadów selektywnie zebranych do podmiotów zbierających lub przetwarzających dany rodzaj odpadów.

(akta kontroli tom 2 str. 28-108, 160-500, tom 4 str. 1-243, 409-426, tom 5 str. 156-158)

4. Liczba instalacji¹⁴⁸ do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych wyniosła¹⁴⁹:

- według stanu na koniec 2016 r. – 123, w tym: 17 instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów (MBP)¹⁵⁰, dziewięć instalacji zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji, sześć sortowni selektywnie zebranych frakcji surowcowych, sześć instalacji wytwarzania paliwa

¹⁴⁷ Korekta nr 1 sprawozdania za 2017 r. została przekazana Ministrowi Środowiska w dniu 6 września 2018 r., natomiast korekta nr 2 sprawozdania za 2017 r. została przekazana Ministrowi Klimatu w dniu 27 marca 2020 r. (w trakcie kontroli NIK).

¹⁴⁸ Instalacje, dla których Marszałek Województwa jest organem właściwym do wydania decyzji na przetwarzanie odpadów, dla których był upoważniony do przeprowadzania kontroli.

¹⁴⁹ Według WPGO źródło WSO, stan na 31 grudnia 2013 r.

¹⁵⁰ W tym: w 15 przypadkach w części mechanicznej instalacji MBP doczyszczane/rozsortowywane są odpady opakowaniowe i inne odpady komunalne (odrębny wariant pracy instalacji), w 12 przypadkach w części mechanicznej instalacji MBP wytwarzane jest paliwo alternatywne, w 13 przypadkach w części biologicznej MBP przetwarzane są odpady ulegające biodegradacji (wyodrębniona część instalacji przeznaczana do tego celu), w dwóch przypadkach w części mechanicznej instalacji MBP przetwarzane są odpady wielogabarytowe.

- alternatywnego z odpadów, 54 innych instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych oraz 31¹⁵¹ składowisk odpadów komunalnych,
- według stanu na koniec 2017 r. – 129, w tym: 17 instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów (MBP)¹⁵², dziewięć instalacji zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji, sześć sortowni selektywnie zebranych frakcji surowcowych, sześć instalacji wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów, 60 innych instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych oraz 31¹⁵³ składowisk odpadów komunalnych,
  - według stanu na koniec 2018 r. – 137, w tym: 17 instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów (MBP)¹⁵⁴, dziewięć instalacji zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji, sześć sortowni selektywnie zebranych frakcji surowcowych, sześć instalacji wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów, 68 innych instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych oraz 31¹⁵⁵ składowisk odpadów komunalnych,
  - według stanu na koniec 2019 r. – 181, w tym: 17 instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów (MBP)¹⁵⁶, 10 instalacji zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji, 15 sortowni selektywnie zebranych frakcji surowcowych, 13 instalacji wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów, 95¹⁵⁷ innych instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych oraz 31 składowisk odpadów komunalnych.

Urząd kontrolował wyżej opisane instalacje¹⁵⁸. Na poszczególne lata opracowywano harmonogramy/plany kontroli, w których oprócz kontroli przeprowadzanych na podstawie art. 379 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*¹⁵⁹ (dalej: „ustawa Poś”), ujmowano również kontrole (w instalacjach lub poza instalacjami i urządzeniami) przeprowadzane w trybie art. 53 ust. 1 i 2 ustawy *o opakowaniach*¹⁶⁰ oraz art. 70 ust. 1 ustawy *o bateriach i akumulatorach*¹⁶¹. Zgodnie z art. 380 ust. 1 ustawy *Poś*, z kontroli przeprowadzonych na podstawie art. 379 tej samej ustawy sporządzano protokoły. Opracowano plan kontroli na lata 2016-2019, w którym ujęto 14 kontroli w 2016 r., 19 kontroli w 2017 r. i po dziewięć

¹⁵¹ W tym w jednej instalacji dodatkowo wytwarzane jest paliwo alternatywne.

¹⁵² W tym: w 15 przypadkach w części mechanicznej instalacji MBP doczyszczane/rozsortowywane są odpady opakowaniowe i inne odpady komunalne (odrębny wariant pracy instalacji), w 12 przypadkach w części mechanicznej instalacji MBP wytwarzane jest paliwo alternatywne, w 13 przypadkach w części biologicznej MBP przetwarzane są odpady ulegające biodegradacji (wyodrębniona część instalacji przeznaczana do tego celu), w dwóch przypadkach w części mechanicznej instalacji MBP przetwarzane są odpady wielogabarytowe.

¹⁵³ W tym w pięciu przypadkach na składowisku przetwarzane są odpady komunalne w ramach rekultywacji.

¹⁵⁴ W tym: w 15 przypadkach w części mechanicznej instalacji MBP doczyszczane/rozsortowywane są odpady opakowaniowe i inne odpady komunalne (odrębny wariant pracy instalacji), w 12 przypadkach w części mechanicznej instalacji MBP wytwarzane jest paliwo alternatywne, w 13 przypadkach w części biologicznej MBP przetwarzane są odpady ulegające biodegradacji (wyodrębniona część instalacji przeznaczana do tego celu), w dwóch przypadkach w części mechanicznej instalacji MBP przetwarzane są odpady wielogabarytowe.

¹⁵⁵ W tym w siedmiu przypadkach na składowisku przetwarzane są odpady komunalne w ramach rekultywacji.

¹⁵⁶ W tym: w 15 przypadkach w części mechanicznej instalacji MBP doczyszczane/rozsortowywane są odpady opakowaniowe i inne odpady komunalne (odrębny wariant pracy instalacji), w 12 przypadkach w części mechanicznej instalacji MBP wytwarzane jest paliwo alternatywne, w 13 przypadkach w części biologicznej MBP przetwarzane są odpady ulegające biodegradacji (wyodrębniona część instalacji przeznaczana do tego celu), w dwóch przypadkach w części mechanicznej instalacji MBP przetwarzane są odpady wielogabarytowe.

¹⁵⁷ W tym w jednej instalacji dodatkowo wytwarzane jest paliwo alternatywne.

¹⁵⁸ W tym trybie Marszałek Województwa przeprowadza kontrolę w zakresie spełnienia warunków określonych w decyzjach administracyjnych będących w kompetencji tego organu.

¹⁵⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.

¹⁶⁰ W tym trybie Marszałek Województwa sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ustawy z zakresie objętym jego właściwością oraz przeprowadza kontrolę przedsiębiorców prowadzących recykling lub inny niż recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych oraz eksportujących odpady opakowaniowe oraz dokonujących wewnątrzwspólnotowej dostawy odpadów opakowaniowych.

¹⁶¹ W tym trybie Marszałek Województwa sprawuje kontrolę przestrzegania przepisów ustawy w zakresie objętym właściwością tego organu, w szczególności w zakresie opłaty produktowej, opłaty depozytowej oraz wykorzystania środków przekazywanych przez wprowadzających baterie czy akumulatory.

kontroli w roku 2018 i 2019, z czego w zakresie instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych zaplanowano i zrealizowano w pierwszych dwóch latach kontrolowanego okresu¹⁶²:

- jedną kontrolę w roku 2016 r. dotyczącą instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów – MBP oraz składowiska odpadów komunalnych (zakończona wystąpieniem pokontrolnym z dnia 16 stycznia 2017 r.),
- trzy kontrole w 2017 r. dotyczące instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów – MBP, w tym jedna kontrola obejmowała też instalacje inne do zagospodarowania odpadów.

Wymienione powyżej kontrole zostały podjęte głównie na podstawie art. 379 ustawy *Poś*, a dwie z nich należały do kompleksowych i obejmowały również przepisy ustawy *o opakowaniach* (art. 53 ust. 2) dotyczące opłat za korzystanie ze środowiska oraz wystawiania dokumentów EDPR¹⁶³. We wszystkich kontrolach stwierdzono m.in. nieprawidłowości związane z ewidencjonowaniem odpadów, a w dwóch przypadkach, po stwierdzeniu nieprawidłowości podlegających sankcjom wymierzonym przez WIOŚ (m.in. transportowanie i przekazywanie odpadów podmiotom nieposiadającym stosownego zezwolenia) informowano ten organ o ustaleniach kontroli¹⁶⁴.

Kontrole instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych były również prowadzone na podstawie art. 41a ust. 1 *uod*, kiedy przed wydaniem zezwoleń na prowadzenie zbierania odpadów i prowadzenie przetwarzania odpadów Marszałek Województwa występował do WIOŚ o przeprowadzenie kontroli, w której bierze udział pracownik UMWD, takich (nieplanowanych¹⁶⁵) kontroli było:

- trzy w 2016 r., w tym dwie kontrole dotyczące instalacji innych do zagospodarowania odpadów komunalnych oraz jedna składowiska odpadów komunalnych,
- pięć w 2017 r., w tym trzy kontrole dotyczące instalacji innych do zagospodarowania odpadów komunalnych oraz dwie składowisk odpadów komunalnych,
- 12 w 2018r., w tym 10 kontroli instalacji innych do zagospodarowania odpadów komunalnych oraz dwie kontrole składowisk odpadów komunalnych,
- 10 w 2019 r., w tym dwie kontrole dotyczące mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów – MBP, jedną kontrolę instalacji zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji, jedną instalacji sortowania selektywnie zebranych frakcji surowcowych, jedną instalacji wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów, trzy kontrole instalacji innych do zagospodarowania odpadów komunalnych oraz dwie składowisk odpadów komunalnych.

Ogółem pracownicy Urzędu przeprowadzili (kontrole planowe) lub wzięli udział w kontrolach: pięciu instalacji w 2016 r., dziewięciu w 2017 r., 12 w 2018 r. oraz 10 w 2019 r., co stanowiło odpowiednio 4%, 7%, 9% oraz 6% ogółu instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych istniejących w tamtych latach.

---

¹⁶² W roku 2018 i 2019 nie zaplanowano i nie zrealizowano kontroli na podstawie 379 ustawy *Poś*, art. 53 ust. 1 i 2 ustawy *o opakowaniach* oraz art. 70 ust. 1 ustawy *o bateriach i akumulatorach*.

¹⁶³ Dokument potwierdzający eksport lub wewnątrzwspólnotową dostawę odpadów opakowaniowych w celu poddania ich recyklingowi.

¹⁶⁴ Pisma: [1] nr DOW-S-V.7034.2.2017.KD z dnia 13 lipca 2017 r. oraz [2] DOW-S.V.7034.64.2017.FD z dnia 5 lutego 2018 r.

¹⁶⁵ Ponieważ kontrole te były przeprowadzane w ramach postępowań administracyjnych inicjowanych wnioskami podmiotów o wydanie bądź zmianę stosownej decyzji administracyjnej nie mogły być ujęte w planie kontroli.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że art. 9w ust. 1 *ucpg*, który stanowi, że marszałek województwa sprawuje kontrolę nad prowadzącym instalację komunalną odnosi się do instalacji komunalnych w rozumieniu art. 35 ust. 6 *uod*, których do 5 września 2019 r. (ze względu na zmianę przepisów w tym zakresie) było 40 (zarządzanych przez 24 podmioty), a od 6 września 2019 r. jest 31 (zarządzanych przez 19 podmiotów), stąd znacznie zwiększą się proporcje przeprowadzonych kontroli w instalacjach komunalnych.

Kontrole (nieplanowe) były również prowadzone na podstawie art. 146 ust. 5 *uod*, przed zamknięciem składowiska odpadów lub jego części. Marszałek Województwa występował w takich przypadkach o przeprowadzenie kontroli, w której bierze udział pracownik Urzędu do WIOŚ – takich kontroli przeprowadzono trzy w 2016 r., po dwie w 2017r. i 2018 r. oraz pięć w 2019 r.

Marszałek Województwa zlecał WIOŚ w kontrolowanym okresie przeprowadzenie kontroli instalacji komunalnych:

- na podstawie art. 41a ust. 1 *uod* w ośmiu przypadkach,
- na podstawie art. 146 ust. 5 *uod* w 12 przypadkach,
- w jednym przypadku w celu ustalenia, czy istnieją przesłanki zastosowania art. 197 ust. 1 ustawy *Poś*¹⁶⁶.

Urząd sporządził listę instalacji komunalnych i dnia 10 września 2019 r. opublikował ją na stronie BIP Urzędu¹⁶⁷.

W kontrolowanym okresie Marszałek Województwa nie odmówił wydania decyzji na prowadzenie instalacji przetwarzającej odpady komunalne, a w jednym przypadku, na podstawie art. 62 ust. 1 *uod* odmówił wpisu do rejestru ze względu na brak opłaty rejestrowej. Po jej wniesieniu podmiot gospodarczy ponownie złożył wniosek o wpis do rejestru i w dniu 8 lutego 2019 r. został mu nadany numer rejestrowy. W dwóch przypadkach (decyzje z 19 maja 2017 r. oraz 25 kwietnia 2019 r.) Marszałek Województwa odmówił w części zmiany decyzji udzielających pozwoleń zintegrowanych obejmujących swoim zakresem przetwarzanie odpadów komunalnych (ze względu na niezgodność z WPGO 2016-2022 oraz brak tożsamości sprawy). Decyzje Marszałka Województwa, po wniesieniu przez strony odwołania zostały utrzymane w mocy decyzjami Ministra Środowiska.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że na terenie województwa dolnośląskiego nie stwierdzono przypadków zidentyfikowania instalacji przetwarzających odpady komunalne, które prowadzą działalność bez prawomocnych decyzji, nie powzięto również takich informacji od innych organów.

(akta kontroli tom 2 str. 112-154, tom 4 str. 243-358, 410, tom 5 str. 1-144)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W wyniku wezwania za pośrednictwem platformy ePUAP Marszałka Województwa przez Ministra Środowiska do weryfikacji sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami za rok 2017 (pismo nr DGO-III.075.19.2018.PL z dnia 3 sierpnia 2018 r.) została złożona korekta tego sprawozdania. Marszałek Województwa przesłał również drogą elektroniczną do Ministerstwa Środowiska korektę sprawozdania za ww. okres w dniu 6 września

¹⁶⁶ W brzmieniu: Jeżeli nie usunięto negatywnych skutków w środowisku powstałych w wyniku prowadzonej działalności, organ właściwy do wydania pozwolenia określa zakres i termin wykonania tego obowiązku w decyzji o wygaśnięciu, cofnięciu lub ograniczeniu pozwolenia.

¹⁶⁷ http://bip.umwd.dolnyslask.pl/dokument_druk.php?iddok=1645&idmp=22&r=r.

2018 r., chociaż wynikający z art. 9s ust. 4 *ucpg* trzydziestodniowy termin na złożenie korekty upłynął 3 września 2018 r.

Odnosząc się do opóźnienia w złożeniu korekty sprawozdania za rok 2017 Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD powołał się na przyjęcie do terminu sporządzenia korekty daty wpływu wezwania z dniem zadekretowania go w Wydziale Środowiska, tj. 6 sierpnia 2018 r.

Zdaniem NIK taki argument nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ na upływ terminu ustawowego nie ma wpływu obowiązujący w Urzędzie wewnętrzny obieg dokumentów, do którego wezwanie dotarło 3 sierpnia 2018 r.

(akta kontroli tom 2 str. 9-108, 155-171)

2. Szczegółowe badanie w zakresie wykazanego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego zużycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wykazało, że w przekazanej dnia 13 października 2017 r. Ministrowi Środowiska korekcie sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2016 r. w pięciu przypadkach (na 169) nie zostały ujęte, zgodnie z art. 9s ust. 3 pkt 5 *ucpg*, dane wynikające z rocznych sprawozdań gminnych¹⁶⁸. Ponadto, pomimo skorygowania w tym zakresie danych przez kolejnych 11 gmin, Marszałek Województwa nie złożył ponownej korekty sprawozdania za rok 2016¹⁶⁹. W konsekwencji Urząd nie przekazał Ministrowi Środowiska rzetelnych danych w zakresie osiągniętego przez gminy poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że nieuwzględnienie wskazanych korekt sprawozdań gminnych w korekcie sprawozdania Marszałka Województwa z dnia 13 października 2017 r. wynikało z faktu, że sprawozdania były w tym okresie jeszcze weryfikowane i informacje w nich zawarte nie były ostatecznie zaakceptowane w systemie BDOŚ GOK, przez który gminy składały sprawozdania, a złożenie korekty do ministra właściwego do spraw środowiska nie kończy procesu ostatecznej weryfikacji sprawozdań gminnych.

Zdaniem NIK nie jest to stanowisko zasadne, ponieważ źródłem danych do sporządzenia sprawozdania (czy też jego korekty) przez Marszałka Województwa

¹⁶⁸ Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego zużycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł: [1] według sprawozdania gminy Jedlina Zdrój z dnia 05.04.2017 r. – 117%, natomiast według sprawozdania Marszałka Województwa 54%, [2] według skorygowanego sprawozdania gminy Kąty Wrocławskie z dnia 10.07.2017 r. – 38%, natomiast w sprawozdaniu Marszałka Województwa 39%, [3] według skorygowanego sprawozdania gminy Lewin Kłodzki z dnia 22.08.2017 r. – 31%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 36%, [4] według skorygowanego sprawozdania gminy Milicz z dnia 02.10.2017 r. – 27%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 31%, [5] według skorygowanego sprawozdania gminy Oleśnica z dnia 30.03.2017 r. – 84%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 74%.

¹⁶⁹ Dotyczy to następujących gmin: [1] Długoleka – według skorygowanego sprawozdania gminy z dnia 29.11.2017 r. osiągnięty poziom wyniósł 53%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 48%, [2] Duszniki Zdrój – według skorygowanego sprawozdania gminy z dnia 04.12.2017 r. osiągnięty poziom wyniósł 26%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 3%, [3] Dziadowa Kłoda – według skorygowanego sprawozdania gminy z dnia 04.12.2017 r. osiągnięty poziom wyniósł 47%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 46%, [4] Kamieniec Ząbkowicki – według skorygowanego sprawozdania gminy z dnia 28.12.2017 r. osiągnięty poziom wyniósł 18%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 12%, [5] Kłodzko – według skorygowanego sprawozdania gminy z dnia 24.11.2017 r. osiągnięty poziom wyniósł 30%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 68%, [6] Oborniki Śląskie – według skorygowanego sprawozdania gminy z dnia 19.12.2017 r. osiągnięty poziom wyniósł 40%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 39%, [7] Piława Góra – według skorygowanego sprawozdania gminy z dnia 01.12.2017 r. osiągnięty poziom wyniósł 24%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 18%, [8] Prusice – według skorygowanego sprawozdania gminy z dnia 18.12.2017 r. osiągnięty poziom wyniósł 32%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 38%, [9] Ścinawa – według skorygowanego sprawozdania gminy z dnia 14.12.2017 r. osiągnięty poziom wyniósł 18%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 17%, [10] Wołów – według skorygowanego sprawozdania gminy z dnia 09.11.2017 r. osiągnięty poziom wyniósł 36%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 35% oraz [11] Żarów – według skorygowanego sprawozdania gminy z dnia 25.10.2017 r. osiągnięty poziom wyniósł 19%, w sprawozdaniu Marszałka Województwa 16%.

powinny być sprawozdania gminne (również po skorygowaniu), tym bardziej, że w opisanych pięciu przypadkach były to dane ostateczne.

Odnosząc się do wykazanego przez NIK obowiązku korekty sprawozdania Marszałka Województwa po 13 października 2017 r. ze względu na skorygowanie sprawozdań z realizacji zadań przez kolejnych 11 gmin, Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD powołał się na art. 9ta *ucpg*, który wszedł w życie z dniem 6 września 2019 r. i według którego korekty opisywanych sprawozdań nie można dokonać po upływie 2 lat od terminu ich przekazania, co obecnie wyklucza możliwość skorygowania danych za rok 2016.

NIK wskazuje, że przywołane przepisy weszły w życie 6 września 2019 r., stąd do 5 września 2019 r. istniała możliwość modyfikacji danych przekazanych Ministrowi Środowiska, tym bardziej, że wszystkich zmian w sprawozdaniach rocznych gminy dokonały jeszcze w roku 2017.

(akta kontroli tom 2 str. 160-500, tom 4 str. 1-243, 409-426)

OCENA CZĄSTKOWA

Marszałek Województwa w kontrolowanym okresie dysponował danymi o źródłach powstania odpadów komunalnych oraz o sposobach ich zagospodarowania, które pozyskiwał głównie z dokumentów, które był zobowiązany gromadzić. Rzetelnie weryfikował składane przez gminy sprawozdania z zakresu gospodarki odpadami, wzywał do skorygowania lub uzupełnienia danych. Na tej podstawie sporządzał sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi w województwie dolnośląskim, które terminowo przekazywał właściwemu ministrowi. Mimo licznych korekt dokonanych przez gminy nie zaktualizował zbiorczych danych przekazanych Ministrowi Środowiska za rok 2016, a złożona w odpowiedzi na wezwanie korekta sprawozdania za rok 2017 została przesłana z kilkudniowym opóźnieniem. Marszałek Województwa sporządził i terminowo podał do publicznej wiadomości listę instalacji komunalnych, prowadził również kontrole instalacji przetwarzających odpady komunalne.

OBSZAR

4. Realizacja działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami

Opis stanu faktycznego

1. W kontrolowanym okresie Urząd realizował zadania edukacyjno-informacyjne w zakresie gospodarki odpadami wynikające z *Krajowego programu zapobiegania powstawania odpadów*. W jego ramach pracownicy Urzędu przeprowadzili bezpłatne szkolenia dla przedsiębiorców dotyczące sprawozdawczości w zakresie produktów, opakowań, baterii i akumulatorów oraz dla gmin w zakresie sprawozdawczości z gospodarowania odpadami komunalnymi. W czasie tych spotkań omawiano również zagadnienia związane z wymogami prawnymi odnośnie postępowania z odpadami oraz niezbędnymi dokumentami na ich zagospodarowanie (w tym decyzjami administracyjnymi). Odbyły się cztery cykle szkoleń: dwudniowe¹⁷⁰ dla przedstawicieli gmin w lutym 2017 r. (wzięło w nim udział 165 osób) i marcu 2019 r. (wzięło w nim udział 140 osób) oraz dwudniowe dla przedsiębiorców¹⁷¹ na przełomie stycznia/lutego 2019 r. (wzięło w nim udział 60 osób) oraz w lutym 2020 r. (wzięło w nim udział 51 osób).

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wskazał, że zadania edukacyjne w zakresie gospodarki odpadami prowadzone były przede wszystkim w ramach bieżącej pracy Wydziału Środowiska. Posiadaczom odpadów bezpośrednio

¹⁷⁰ Szkolenia dla gmin w zakresie sprawozdawczości gospodarowania odpadami komunalnymi.

¹⁷¹ Warsztaty dla przedsiębiorców dotyczące sprawozdawczości w zakresie produktów, opakowań, baterii i akumulatorów.

przekazywana jest wiedza w zakresie postępowania z nimi, w tym o sposobach magazynowania oraz konieczności przekazywania ich wyłącznie podmiotom uprawnionym do odzysku, recyklingu lub unieszkodliwiania odpadów (działania te finansowano ze środków UMWD).

Urząd realizował również działalność informacyjno-edukacyjną współpracując z DZPK¹⁷², który organizował edukację ekologiczno-przyrodniczą w formie całorocznych, bezpłatnych zajęć na terenie 12 dolnośląskich parków krajobrazowych. Działające w ramach DZPK Centrum Edukacji Ekologicznej i Krajoznawstwa w Myśliborzu¹⁷³ corocznie wdrażało¹⁷⁴ różnego rodzaju programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży, w tym dotyczące segregacji odpadów, recyklingu i przygotowania do ponownego użycia przedmiotów codziennego użytku¹⁷⁵, które finansowane były z trzech źródeł (środki finansowe na ich realizację były przekazywane przez Wojewodę Dolnośląskiego, Samorząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu). Z podsumowania działalności DZPK wynikało, że liczba osób uczestniczących w programach edukacji ekologicznej wyniosła 37 437 w 2016 r., 33 154 w 2017 r., 33 181 w 2018 r. i 29 983 w 2019 r.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że koszty realizowanych przez DZPK działań ekologicznych mieszczą się corocznie w budżecie tej jednostki i w systemie finansowo-księgowym nie jest prowadzona odrębna analityka pozwalająca na wyspecyfikowanie kosztów działań edukacyjno-informacyjnych (przede wszystkim ze względu na zmienny i ustalany indywidualnie program edukacyjny wobec 4 273 grup szkoleniowych w latach 2016-2019).

(akta kontroli tom 4 str. 409-434)

2. Z WPGO 2016-2022 wynikały m.in. przyjęte cele w zakresie działań edukacyjno-informacyjnych związanych z zapobieganiem powstawania odpadów, odpowiednio dla:

- zużytych baterii i akumulatorów – w podrozdziale 10.2.3 – cel piąty pn. *prorowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie prawidłowego postępowania ze zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami;*
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego – w podrozdziale 10.2.4 cel szósty pn. *zwiększenie świadomości społeczeństwa i przedsiębiorców na temat odpowiedniego sposobu postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym;*
- pojazdów wycofanych z eksploatacji – w podrozdziale 10.2.5 4 cel pierwszy pn. *zapewnienie pełnej skuteczności działania systemu zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odzysku, w tym recyklingu odpadów powstających z pojazdów wycofanych z eksploatacji (od 1 stycznia 2015 r. na poziomie 95% i 80%);*
- odpadów opakowaniowych w podrozdziale 10.3.5 cel drugi pn. *zwiększenie świadomości użytkowników i sprzedawców środków zawierających substancje*

¹⁷² Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych – samorządowa jednostka organizacyjna Województwa Dolnośląskiego.

¹⁷³ <https://www.dzpk.pl/pl/edukacja/311-salamandra.html>.

¹⁷⁴ Poprzez: zajęcia terenowe, zajęcia laboratoryjne, zajęcia seminaryjne, zajęcia w pracowni komputerowej, gry i zabawy dydaktyczne, warsztaty ekologiczne, wykłady i prelekcje oraz prezentacje filmów, zdjęć i eksponatów.

¹⁷⁵ W ramach programowych działań dydaktycznych realizowano następujące zajęcia terenowe i stacjonarne: „Cmentarzysko odpadów”, „Rady na odpady”, „Segregujesz-Świat ratujesz”, „Agenci NCiŚ – Nasza Cywilizacja i Śmieci” oraz „Śmieci (Nie)Codzienne”, w ramach pozostałych zajęć, prowadzonej pracowni komputerowej i laboratorium uwzględniano zagadnienia gospodarki odpadowej, przeprowadzono również kilka akcji sprzątania okolicznych terenów.

niebezpieczne, w tym środki ochrony roślin, odnośnie prawidłowego postępowania z opakowaniami po tych produktach.

(akta kontroli tom 4 str. 409-434, tom 5 str. 161-164)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W WPGO 2016-2022 nie określono dla odpadów poużytkowych (zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, pojazdów wycofanych z eksploatacji) i odpadów opakowaniowych konkretnych efektów (korzyści), które zamierzano osiągnąć poprzez działalność informacyjno-edukacyjną w zakresie właściwego postępowania z tego rodzaju odpadami¹⁷⁶. Dla planowanych działań (np. podnoszenie lokalnej świadomości społeczeństwa w zakresie metod i sposobów gospodarowania zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym oraz promocja działań związanych z przedłużeniem okresu użytkowania sprawnych urządzeń, czy prowadzenie kampanii edukacyjnych na temat właściwego postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji) nie ustalono mierników produktu, rezultatu czy oddziaływania, co nie pozwalało na rzetelną ocenę efektów prowadzonej działalności edukacyjno-informacyjnej.

Zastępca Dyrektora Wydziału Środowiska UMWD wyjaśnił, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądów administracyjnych, plan gospodarki odpadami nie zawiera norm powszechnie obowiązujących i w konsekwencji jest uznawany za akt „kierownictwa wewnętrznego” stanowiący ramowy program działania na danym obszarze w zakresie gospodarki odpadami, podkreśla się, że akt ten zawiera normy ogólne o charakterze informacyjnym. Samorząd województwa jest, więc zobligowany do stanowienia polityki, w tym wyznaczania celów i kierunków przyjętych w gospodarce odpadami i nie posiada kompetencji nakazowych wobec uczestników systemu gospodarki odpadami, a działania dla poszczególnych rodzajów odpadów poużytkowych są realizowane przez podmioty wprowadzające produkty, z których powstają odpady poużytkowe. Zdaniem Zastępcy Dyrektora Wydziału ustawodawca nie przewidział szczególnego raportowania do marszałka województwa przez podmioty z liczby przeprowadzonych działań edukacyjnych, czego skutkiem było nieujęcie w WPGO 2016-2022 szczegółowych wskaźników realizacji celów w tym zakresie. Również z tych samych powodów nie oceniano efektywności działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu właściwego postępowania z odpadami poużytkowymi i opakowaniowymi przez te podmioty. W rozdziale 14 WPGO 2016-2022 wskazano zasady, na podstawie których zostały przyjęte wskaźniki monitorowania planu, które są pokrewne ze wskaźnikami służącymi do sporządzania sprawozdań z realizacji tego programu.

NIK podkreśla, że w kontrolowanym okresie nie dokonywano analiz, nie monitorowano też efektów działań promocyjnych dotyczących właściwego postępowania z odpadami poużytkowymi czy opakowaniowymi, co nie pozwoliło Marszałkowi Województwa na zbadanie ich wpływu na zmiany w gospodarowaniu i postępowaniu z odpadami poużytkowymi i opakowaniowymi. Władze samorządowe województwa dolnośląskiego nie były więc w stanie w pełni rzetelnie ocenić skuteczności swojej polityki dotyczącej gospodarowania odpadami realizowanej m.in. poprzez działalność informacyjno-edukacyjną.

(akta kontroli tom 4 str. 409-434, tom 5 str. 159-164)

¹⁷⁶ Należy zaznaczyć, że w Urzędzie Marszałkowskim, jednostce obsługującej Zarząd Województwa, sporządzany jest projekt Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami, który następnie jest przyjmowany uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego.

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd Marszałkowski realizował zadania edukacyjno-informacyjne w zakresie właściwego postępowania z odpadami poprzez bieżącą działalność oraz we współpracy z DZPK. Określone w WPGO na lata 2016-2022 cele dla zapobiegania powstawaniu niektórych rodzajów odpadów były jednak bardzo ogólne, nie określono dla nich mierników, nie analizowano osiągniętych efektów, co w konsekwencji uniemożliwiało modyfikację sposobu lub metod prowadzenia działalności informacyjnej i edukacyjnej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

- Wnioski
1. Uwzględnienie przy aktualizacji WPGO na lata 2016-2022 spodziewanych efektów (korzyści) działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie odpadów poużytkowych i opakowaniowych, wraz z określeniem mierników produktu, rezultatu czy oddziaływania.
  2. Podjęcie skutecznych działań organizacyjnych w celu zapewnienia dotrzymania terminów przekazywania sprawozdań zbiorczych oraz wprowadzania do sprawozdań wszystkich danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych (np. gminnych).
  3. Podjęcie działań w celu egzekwowania od przedsiębiorców terminowego składania sprawozdań o wysokości pobranej opłaty depozytowej i przekazanej opłaty depozytowej przez sprzedawców detalicznych baterii kwasowo-ołowiowych lub akumulatorów kwasowo-ołowiowych.
  4. Zintensyfikowanie przeprowadzania kontroli przestrzegania ustawy o bateriach i akumulatorach, w tym z uwzględnieniem informacji pozyskanych w ramach weryfikacji rzetelności i terminowości zaświadczeń o zebranych zużytych przenośnych bateriach i/lub akumulatorach.
  5. Uaktualnienie wykazów miejsc odbioru oraz podmiotów zbierających zużyte akumulatory.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław,   listopada 2020 r.

Kontrolerzy
Joanna Marczyk
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis

podpis

Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....

Mirosław Perłowski
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis